

ĐINH PHƯƠNG DUY – ĐÀO THỊ NGỌC MINH – HUỲNH VĂN SƠN (đồng Chủ biên)
ĐÀO LÊ HOÀ AN – TRẦN TUẤN ANH – ĐÀO THỊ HÀ
LƯU THỊ THU HÀ – NGÔ THÁI HÀ – NGUYỄN THỊ BÍCH HỒNG
TIÊU THỊ MỸ HỒNG – ĐỖ CÔNG NAM – VŨ THỊ THANH NGÀ

GIÁO DỤC CÔNG DÂN

6

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

ĐINH PHƯƠNG DUY – ĐÀO THỊ NGỌC MINH – HUỲNH VĂN SƠN (đồng Chủ biên)
ĐÀO LÊ HOÀ AN – TRẦN TUẤN ANH – ĐÀO THỊ HÀ
LƯU THỊ THU HÀ – NGÔ THÁI HÀ – NGUYỄN THỊ BÍCH HỒNG
TIÊU THỊ MỸ HỒNG – ĐỖ CÔNG NAM – VŨ THỊ THANH NGÀ

GIÁO DỤC CÔNG DÂN

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

KHỞI ĐỘNG

Huy động kinh nghiệm, kiến thức, kĩ năng để bộc lộ cảm xúc và hiểu biết về những vấn đề liên quan đến chủ đề bài học.

KHÁM PHÁ

Tim hiểu, khám phá kiến thức, kĩ năng qua các hoạt động đọc câu chuyện, thảo luận, quan sát tranh...

LUYỆN TẬP

Củng cố kiến thức và thực hành các hành động cơ bản có liên quan đến đề tài qua các tình huống, bài tập.

VẬN DỤNG

Định hướng vận dụng các kiến thức, kĩ năng đã học vào các bối cảnh khác nhau qua sắm vai, xây dựng dự án, tuyên truyền...

Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng các em học sinh lớp sau!

LỜI NÓI ĐẦU

Các em thân mến!

Làm thế nào để có thể trở thành một người có lối sống văn minh, tích cực? Làm sao để trở thành một công dân có trách nhiệm, hiện đại, nhân văn? Giáo dục công dân là môn học đóng vai trò quan trọng, hỗ trợ cho các em hoàn thiện bản thân để hướng đến mục tiêu phát triển như kì vọng.

Sách **Giáo dục công dân 6** được thực hiện dựa trên ý tưởng chủ đạo: các bài học hướng đến các em, vì các em, cho các em với sự gần gũi, nhẹ nhàng. Trong từng bài học cụ thể, các hoạt động được khai thác dựa trên sự quan sát, trải nghiệm và thực hành của các em.

Trong sách, các em sẽ tìm hiểu 12 bài học: *Tự hào về truyền thống gia đình, dòng họ; Yêu thương con người; Siêng năng, kiên trì; Tôn trọng sự thật; Tự lập; Tự nhận thức bản thân; Ứng phó với tình huống nguy hiểm; Tiết kiệm; Công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; Quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân Việt Nam; Quyền cơ bản của trẻ em; Thực hiện quyền trẻ em.*

Với 12 bài học thiết kế thành các hoạt động: *Khởi động/ Khám phá/ Luyện tập/ Vận dụng*, các em sẽ cảm nhận được từng ý tưởng trong mỗi bài học và dễ dàng chiếm lĩnh, vận dụng những gì đã trải nghiệm, rèn luyện...

Hi vọng cuốn sách sẽ góp phần hỗ trợ các em phấn đấu và hoàn thiện để trở thành công dân hữu ích và hạnh phúc.

Chúc các em học tập thật hiệu quả!

TẬP THỂ TÁC GIẢ

MỤC LỤC

	Trang
HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH	2
LỜI NÓI ĐẦU	3
Bài 1: TỰ HÀO VỀ TRUYỀN THỐNG GIA ĐÌNH, DÒNG HỌ	5
Bài 2: YÊU THƯƠNG CON NGƯỜI	9
Bài 3: SIÊNG NĂNG, KIÊN TRÌ	14
Bài 4: TÔN TRỌNG SỰ THẬT	20
Bài 5: TỰ LẬP	25
Bài 6: TỰ NHẬN THỨC BẢN THÂN	30
Bài 7: ỨNG PHÓ VỚI TÌNH HUỐNG NGUY HIỂM	35
Bài 8: TIẾT KIỆM	39
Bài 9: CÔNG DÂN NƯỚC CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM	43
Bài 10: QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CƠ BẢN CỦA CÔNG DÂN VIỆT NAM	48
Bài 11: QUYỀN CƠ BẢN CỦA TRẺ EM	54
Bài 12: THỰC HIỆN QUYỀN TRẺ EM	59
GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ	63

Tự hào về truyền thống gia đình, dòng họ

MỤC TIÊU

- Nêu được một số truyền thống của gia đình, dòng họ.
- Giải thích được một cách đơn giản ý nghĩa của truyền thống gia đình, dòng họ.
- Thực hiện được những việc làm cụ thể, phù hợp để giữ gìn và phát huy truyền thống của gia đình, dòng họ.

KHỞ ĐỘNG

- Quan sát những hình ảnh dưới đây và cho biết các hình ảnh đó thể hiện những truyền thống nào của gia đình, dòng họ.

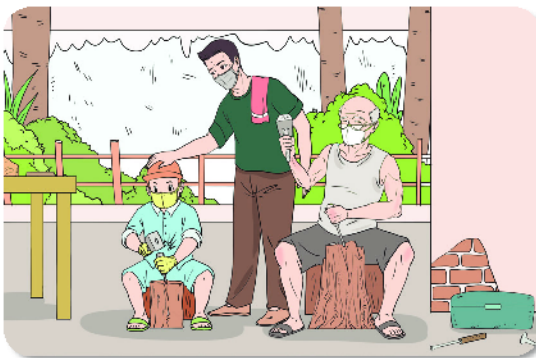
► Em hãy đọc các thông tin sau đây và trả lời câu hỏi:

THÔNG TIN

1. Nam lớn lên trong gia đình có truyền thống hiếu học. Nam tự hào nhất về sự nỗ lực học tập nói được nhiều ngoại ngữ của bố, trí nhớ về các tác phẩm văn học và sự tự rèn luyện đọc thơ diễn cảm của mẹ. Hôm nay, nhận được giải thưởng thuyết trình xuất sắc nhất bằng tiếng Anh, Nam cảm ơn bố mẹ và thầy cô trong niềm hạnh phúc.

2. Chị em Hà sinh ra trong một gia đình còn nhiều khó khăn về kinh tế nhưng bố mẹ luôn yêu thương, dạy bảo hai chị em hết lòng. Không chỉ như vậy, bố mẹ Hà còn luôn sẵn lòng giúp đỡ bà con xóm giềng. Noi gương ông bà, bố mẹ, hai chị em Hà luôn sống chan hoà, đoàn kết, yêu thương và giúp đỡ mọi người. Vì vậy, từ người già đến trẻ nhỏ trong xóm, ai cũng quý mến gia đình Hà.

3. Gia đình Khuê nhiều đời nay đều làm nghề mộc và kinh doanh đồ gỗ. Những sản phẩm bằng gỗ luôn có một sức hút rất lớn đối với Khuê. Khuê thường dành thời gian rảnh rỗi ở xưởng mộc của gia đình để học hỏi thêm về nghề của ông cha. Khuê mong sau này sẽ thi đỗ vào ngành điêu khắc để có thể phát huy hơn nữa truyền thống của gia đình.

1. Các bạn Nam, Hà, Khuê tự hào về truyền thống nào của gia đình, dòng họ mình?
2. Truyền thống gia đình, dòng họ là gì?
3. Truyền thống gia đình, dòng họ có ý nghĩa như thế nào với Nam, Hà, Khuê?
4. Các em đã làm gì để phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình, dòng họ mình?

- **Nêu suy nghĩ của em về câu nói:** Những giá trị, truyền thống tốt đẹp của gia đình, dòng họ sẽ là hành trang vững chắc cho mỗi người khi bước vào đời.

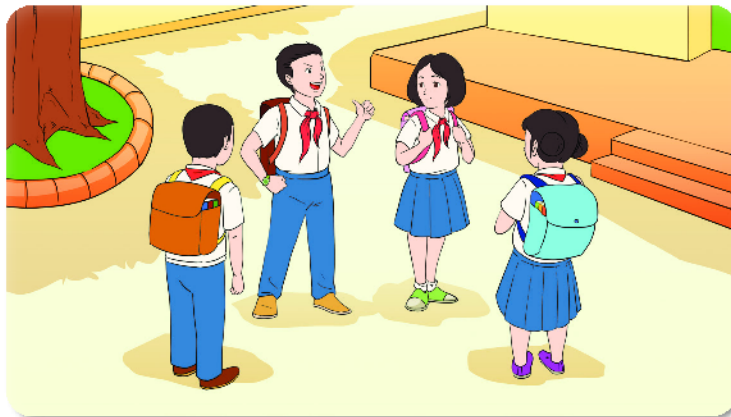
- Truyền thống gia đình, dòng họ là những giá trị tốt đẹp mà gia đình, dòng họ đã tạo ra và được giữ gìn, phát huy từ thế hệ này sang thế hệ khác.
- Một số biểu hiện của truyền thống gia đình, dòng họ: truyền thống tốt đẹp về văn hoá, đạo đức, lao động, nghề nghiệp, học tập,...
- Tự hào về truyền thống gia đình, dòng họ là thể hiện sự hài lòng, hãnh diện về các giá trị tốt đẹp mà gia đình, dòng họ đã tạo ra.
- Truyền thống tốt đẹp của gia đình, dòng họ giúp chúng ta có thêm nghị lực, vượt qua khó khăn, thử thách và nỗ lực vươn lên để thành công.
- Chúng ta cần tự hào, trân trọng, nối tiếp và gìn giữ truyền thống tốt đẹp của gia đình, dòng họ bằng hành vi và thái độ phù hợp.

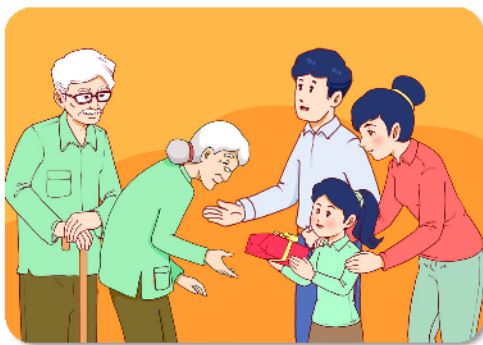
LUYỆN TẬP

- **Em hãy đọc và thảo luận những tình huống sau:**

Tình huống 1: Hoàng là con trai duy nhất trong một gia đình khá giả làm nghề buôn bán phế liệu ở thị trấn. Công việc của bố mẹ Hoàng có thu nhập cao nhưng vô cùng vất vả. Hoàng không những không giúp đỡ bố mẹ mà còn lười học. Khi được các bạn góp ý, Hoàng còn nói: “Tôi như thế này sao có thể đi thu gom phế liệu được. Sau này, tôi nhất định sẽ không làm cái nghề ấy.”

Em nhận xét gì về thái độ của Hoàng? Nếu là bạn của Hoàng, em sẽ khuyên Hoàng như thế nào?

Tình huống 2: Lan là học sinh của lớp 6A1, Ngày chủ nhật của tuần cuối tháng là ngày mà Lan yêu thích nhất. Vì khi đến ngày đó, Lan cùng gia đình tham gia những việc làm thiện nguyện đầy ý nghĩa như: tặng quà cho các cụ già neo đơn; tặng sách vở, quần áo cho trẻ em cơ nhỡ... Theo kế hoạch của gia đình trong lần tới, là đi đến miền Trung để giúp đỡ những gia đình bị tổn thất nhiều trong trận bão lụt vừa qua.

Em có suy nghĩ gì về việc làm của bạn Lan cùng gia đình?

- ▶ Em hãy tìm những câu ca dao, tục ngữ nói về: hiếu thảo, hiếu học, yêu nghề, yêu thương.
- ▶ Chọn một câu ca dao, tục ngữ ở trên mà em thích nhất và rút ra ý nghĩa của câu ca dao, tục ngữ ấy? Em đã thực hiện điều đó như thế nào?
- ▶ Em hãy xây dựng kịch bản và sắm vai xử lý tình huống sau:

Tình huống: Giang sinh ra trong một gia đình có truyền thống hiếu học, có trình độ học vấn cao, vì vậy bố mẹ muốn Giang trở thành một nhà khoa học. Giang còn đang phân vân thì các bạn bảo rằng cứ làm theo ý mình chứ sao phải vì gia đình.

1. Nếu là Giang em sẽ ứng xử như thế nào với bạn bè?
2. Em sẽ làm gì để thể hiện sự tự hào về truyền thống của gia đình em?

VẬN DỤNG

- ▶ Em hãy thu thập một số thông tin về truyền thống của gia đình Giáo sư Tôn Thất Tùng. Qua đó, em hãy cho biết các thành viên trong gia đình của Giáo sư đã làm gì để giữ gìn, phát huy truyền thống của gia đình mình?

Gợi ý: Thông qua bài viết; làm báo ảnh; làm áp phích hoặc làm video;...

- ▶ Em hãy vẽ một bức tranh về ước mơ nghề nghiệp của em trong tương lai, tiếp nối truyền thống của gia đình, dòng họ.

Yêu thương con người

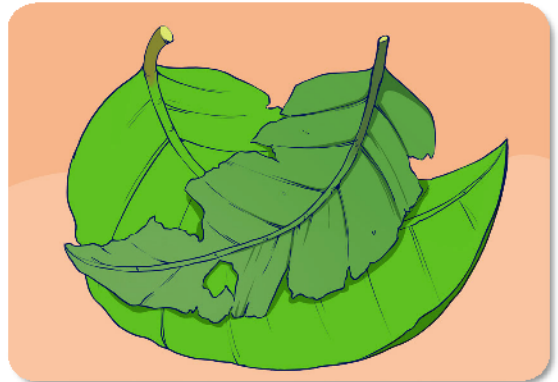
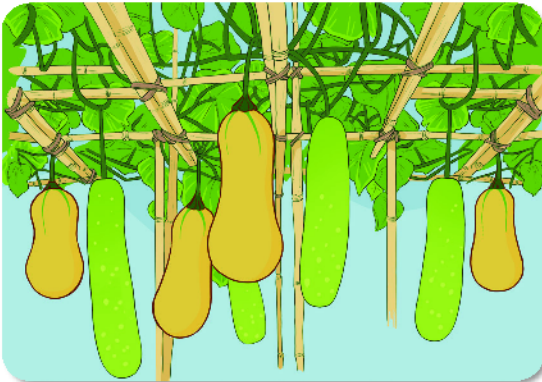
MỤC TIÊU

- Nêu được khái niệm và biểu hiện của yêu thương con người.
- Trình bày được giá trị của yêu thương con người.
- Đánh giá được thái độ, hành vi thể hiện tình yêu thương của người khác.
- Phê phán những biểu hiện trái với tình yêu thương con người.
- Thực hiện được những việc làm thể hiện tình yêu thương con người.

KHỞI ĐỘNG

- ▶ Em hãy quan sát hai hình ảnh dưới đây và cho biết em liên tưởng đến câu ca dao, tục ngữ nào về yêu thương con người?

KHÁM PHÁ

- ▶ Em hãy đọc câu chuyện sau và trả lời các câu hỏi:

Người bạn mới của lớp

Trà là một học sinh mới chuyển đến lớp 6A1. Trà bé nhỏ, có tật ở chân, nhà lại ở xa trường nên đi học rất khó khăn.

Một buổi sáng, mưa như trút, Trà đến lớp với bộ quần áo ướt sũng, tay chân run cầm cập và trễ hơn 15 phút. Ngay lập tức, cô giáo cùng các bạn đưa Trà xuống phòng y tế, sau đó, mượn quần áo để bạn thay cho đỡ lạnh. Cả lớp ai cũng thấy thương Trà.

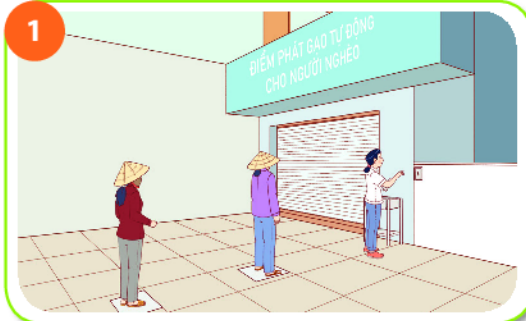
Cô giáo chủ nhiệm cùng với lớp trưởng sau khi thảo luận đã đưa ra ý kiến: Hằng ngày, những bạn đi học bằng xe đạp sẽ thay nhau đến đón Trà. Cả lớp đều đồng tình hưởng ứng rất nhanh.

Cuối năm học, Trà xúc động nói: “Chính tình yêu thương của các bạn đã giúp mình có nghị lực vượt qua hoàn cảnh khó khăn. Cảm ơn tình yêu thương của các bạn thật nhiều.”

1. Đây là biểu hiện của yêu thương con người trong câu chuyện trên?
2. Theo em, thế nào là yêu thương con người?
3. Tình yêu thương con người mang lại cho ta điều gì?

► Em hãy quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

1. Hình ảnh nào ở trên thể hiện tình yêu thương con người và trái với tình yêu thương con người?
2. Em có suy nghĩ gì về những việc làm được đề cập trong các hình ảnh trên?

- **Hãy chọn một thông điệp yêu thương dưới đây mà em thích. Từ đó thảo luận với bạn về giá trị của yêu thương con người.**

THÔNG ĐIỆP YÊU THƯƠNG

- Đủ nắng hoa sẽ nở/ Đủ yêu thương hạnh phúc sẽ đong đầy. *(Khuyết danh)*
- Người hạnh phúc nhất là người đem đến hạnh phúc cho nhiều người nhất. *(Denis Diderot)*

- Yêu thương con người là quan tâm, giúp đỡ và làm những điều tốt đẹp cho người khác, nhất là những lúc gặp khó khăn, hoạn nạn.
- Biểu hiện của yêu thương con người: quan tâm, chia sẻ, cảm thông, hỗ trợ, giúp đỡ, tha thứ, hi sinh vì người khác.
- Biểu hiện trái với yêu thương con người: nhỏ nhen, ích kỉ, thờ ơ trước những khó khăn và đau khổ của người khác, bao che cho điều xấu, ngược đãi người khác...
- Người biết yêu thương người khác, có lòng nhân ái sẽ cảm thấy thanh thản, hạnh phúc và được mọi người yêu quý, kính trọng. Đó là truyền thống quý báu của dân tộc ta cần giữ gìn và phát huy.

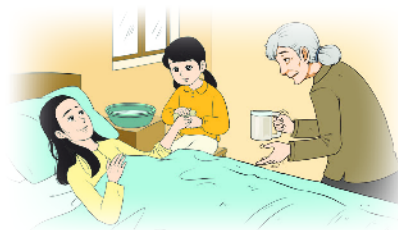
LUYỆN TẬP

- **Em hãy xử lí các tình huống sau:**

Tình huống 1: Hai bài kiểm tra một tiết trong buổi học chiều nay làm Minh vô cùng căng thẳng. Về đến nhà, Minh muốn đi chơi với các bạn nhưng thấy mẹ đang tất bật nấu cơm; bố đi làm về với gương mặt mệt mỏi. Minh không biết phải làm sao?

Tình huống 2: Hôm qua, Bình phát hiện gia đình Giang có hoàn cảnh rất khó khăn: bố Giang mất sớm, mẹ bị tai nạn phải nằm một chỗ. Giang và mẹ ở cùng với bà ngoại cũng đã già yếu. Bình rất xúc động và băn khoăn nhiều về hoàn cảnh của Giang.

Tình huống 3: Hôm kia, Bảo đã thống nhất với bố mẹ sẽ quyên góp ủng hộ các gia đình bị thiệt hại bởi lũ lụt một số tiền. Sáng nay, Thảo và Quyền rủ Bảo chơi điện tử ở tiệm game mới mở. Bảo không biết phải làm sao?

1. Nếu là các bạn Minh, Bình, Bảo em sẽ làm gì?
2. Em có thể làm gì để thể hiện tình yêu thương con người (Đối với người thân trong gia đình, đối với bạn bè, đối với cộng đồng xã hội)?

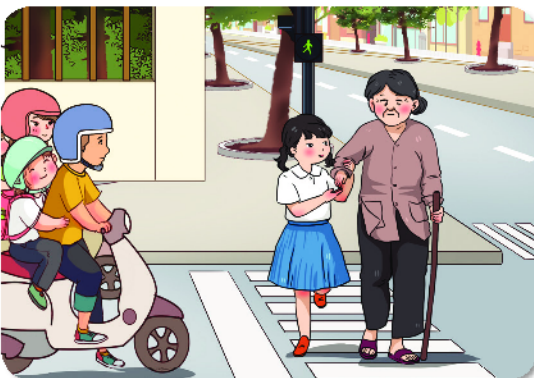
► Em hãy chọn một hình ảnh dưới đây làm em có nhiều cảm xúc nhất và thực hiện một hành động cụ thể để thể hiện cảm xúc của em.

Các chiến sĩ công an tận tình giúp đỡ người dân.

Các nữ bác sĩ cắt ngắn tóc để lên tuyến đầu chống dịch COVID-19.

Một bạn học sinh dẫn bà cụ qua đường.

Sinh viên tình nguyện mùa hè xanh.

► **Thực hiện hành động yêu thương.**

– Em hãy thực hiện một việc làm thể hiện tình yêu thương đối với người thân trong gia đình và chia sẻ trước lớp.

– Em hãy thực hiện một hành động hay một lời nói cụ thể thể hiện tình yêu thương với bạn bè, thầy cô trong lớp em.

VẬN DỤNG

► **Em hãy làm một sản phẩm mang thông điệp yêu thương.**

Gợi ý:

- Một tấm thiệp, một bức tranh,...
- Một bức thư, một bài thuyết trình,...
- Một tiết mục văn nghệ,...

(Có thể chọn các hình thức khác để thể hiện sự sáng tạo của em).

► **Em hãy kể tên những hoạt động, phong trào có ý nghĩa lan toả tình yêu thương con người ở trường. Em sẽ có những hành động cụ thể như thế nào để hưởng ứng những hoạt động, phong trào của trường hoặc ở địa phương em?**

MỤC TIÊU

- Nêu được khái niệm, biểu hiện, ý nghĩa của siêng năng, kiên trì.
- Đánh giá được sự siêng năng, kiên trì của bản thân và người khác trong học tập, lao động.
- Thể hiện sự quý trọng những người siêng năng, kiên trì; góp ý cho những bạn có biểu hiện lười biếng, hay nản lòng để khắc phục hạn chế này.
- Thực hiện được những việc làm thể hiện đức tính siêng năng, kiên trì trong lao động, học tập và cuộc sống hằng ngày.

KHỞI ĐỘNG

- ▶ Quan sát hình ảnh và cho biết hình ảnh đó thể hiện đức tính nào của các nhân vật trong hình ảnh.

◀ Vận động viên bơi lội Nguyễn Thị Ánh Viên giành 8 huy chương Vàng ở SEA Games 28.
Ảnh: NGUYỄN KHÁNH.
(Nguồn ảnh: tuoitre.vn)

▶ Bạn Ngô Văn Hiếu đã cống hiến cho bạn Nguyễn Tất Minh hơn 10 năm đến trường.
(Nguồn ảnh: tuoitre.vn)

Hãy cho biết hình ảnh trên đề cập đến đức tính nào của con người?

► Em hãy đọc và trả lời các câu hỏi dưới đây:

Nụ cười Hoài Thương

Bé Hoài Thương

Nguyễn Hoài Thương sinh ra đã không có chân, tay do di chứng của chất độc màu da cam. Dù gia đình khó khăn, tuần nào mẹ cũng đưa em đến trung tâm y tế cách nhà vài chục cây số để tập vật lý trị liệu. Ban đầu, Thương khó chịu lắm, em đã tính bỏ cuộc. Nhưng cố gắng và cố gắng, từng ngày từng ngày một, Hoài Thương tự dần lòng là phải nỗ lực hết mình. Sau gần một năm, Thương có thể tự làm được nhiều việc như: ăn uống, đánh răng, thay quần áo và cùng mẹ làm một số việc nhà như vo gạo, quét nhà.

Rồi Hoài Thương được đi học như các bạn cùng trang lứa. Những ngày đầu tiên đến lớp là những ngày vất vả tập viết, làm toán bằng bàn tay giả. Dù rất khó khăn nhưng Hoài Thương không nản chí. Kết quả là em đọc, viết thành thạo. Khi được ai khen tặng, Thương chỉ cười thật tươi và nói: “Đôi khi em cũng muốn bỏ cuộc nhưng nếu nản chí thì thiệt là đáng trách!”

(Theo báo Tuổi trẻ, ngày 23/08/2015)

1. Vì sao Hoài Thương có thể tự ăn uống, thay quần áo, phụ giúp mẹ việc nhà và đi học?
2. Từ câu chuyện về Hoài Thương, em rút ra được bài học gì cho bản thân?
3. Theo em, siêng năng, kiên trì là gì?

► **Hãy nêu suy nghĩ của em về các câu danh ngôn sau:**

- Trên đường thành công không có dấu chân của kẻ lười biếng. (Lỗ Tấn)
- Nghị lực và kiên trì sẽ chiến thắng tất cả!. (Benjamin Franklin)

Qua hai câu danh ngôn trên, em hãy tự đánh giá về sự siêng năng, kiên trì của bản thân?

► Em hãy quan sát các hình ảnh dưới đây và chỉ ra những biểu hiện của siêng năng, kiên trì trong lao động, học tập và sinh hoạt hằng ngày.

Ngoài những biểu hiện trên, hãy kể thêm những biểu hiện khác của siêng năng, kiên trì mà em biết.

- Siêng năng là tính cách làm việc tự giác, cần cù, chịu khó thường xuyên của con người.
- Kiên trì là tính cách làm việc miệt mài, quyết tâm giữ vững ý chí, làm đến cùng dù gặp khó khăn trở ngại.
- Siêng năng, kiên trì giúp con người vượt qua khó khăn, thử thách và hướng đến thành công.
- Để rèn luyện tính siêng năng, kiên trì, em cần học tập chuyên cần, chăm chỉ rèn luyện kĩ năng sống, không ngừng hoàn thiện hành vi, thái độ và sự ứng xử trước những khó khăn và thách thức.

LUYỆN TẬP

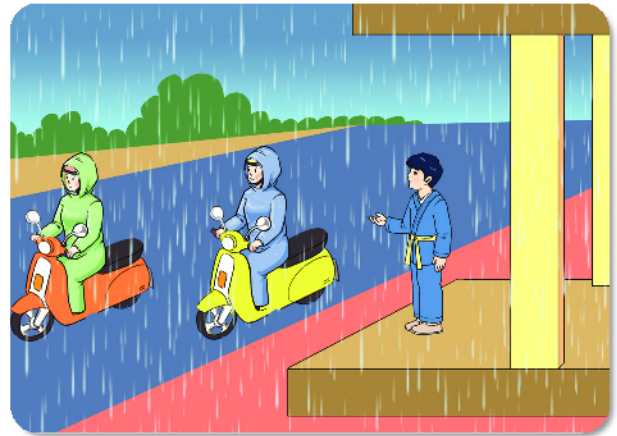
► Em hãy quan sát hình ảnh, đọc thông tin và trả lời câu hỏi.

Tình huống 1:

Hôm nay trời mưa to, em lưỡng lự có nên đi học võ hay không.

Em chọn cách ứng xử nào? Vì sao?

- *Xin phép nghỉ một buổi vì trời mưa.*
- *Mặc áo mưa đến phòng tập võ.*
- *Nhờ sự giúp đỡ của bố mẹ.*

Tình huống 2:

Đêm khuya và bên ngoài trời rất lạnh, em còn bài tập chưa làm xong. Em phân vân không biết nên đi ngủ hay là tiếp tục làm cho xong các bài tập.

Em chọn cách ứng xử nào? Vì sao?

- *Nỗ lực suy nghĩ để hoàn thành bài tập.*
- *Nhờ người thân, bạn bè làm hộ.*
- *Đi ngủ để đảm bảo sức khỏe, sáng mai dậy sớm làm tiếp.*

▶ Em hãy quan sát hình ảnh, đọc các tình huống sau và thực hiện theo yêu cầu.

Tình huống 1:

Hùng đang dọn dẹp nhà cửa thì Tuấn sang chơi. Tuấn rủ: “Đi đá bóng đi, cả tuần học rồi, chủ nhật phải được tự do, thoải mái chứ. Lần nào sang cũng thấy cậu làm việc nhà là sao?”

Em sẽ nói gì với Tuấn? Vì sao?

Tình huống 2:

Vào năm học mới, Hoa đặt mục tiêu trở thành học sinh giỏi toán. Vì vậy, bạn luôn cố gắng giải các bài tập trong sách giáo khoa. Một lần, thấy Hoa đang loay hoay tìm lời giải cho một bài toán khó, Mai đưa cho Hoa cuốn sách *Giải bài tập Toán 6* và nói: “Cậu chép đi cho nhanh, việc gì phải tốn thời gian suy nghĩ.”

Em có đồng ý với Hoa không? Vì sao?

Tình huống 3:

Hai tháng nữa là đến Hội khoẻ Phù Đổng toàn trường, Minh muốn thử sức ở cự li chạy 1000m dành cho nam. Hoàng khuyên: “Minh không nên tham gia vì ở trường có rất nhiều người chạy nhanh.”

Em sẽ đưa ra lời khuyên với bạn Hoàng như thế nào?

► **Liên hệ bản thân:**

- Hãy liệt kê những việc em làm hằng ngày. Em thấy mình đã siêng năng chưa? Vì sao?
- Em đã từng nỗ lực hết sức vượt qua khó khăn để hoàn thành một công việc hay chưa? Nếu có, hãy chia sẻ về điều đó.

VẬN DỤNG

► **Thiết kế khẩu hiệu:**

- Em hãy lựa chọn một khẩu hiệu về siêng năng, kiên trì trong học tập, lao động và các hoạt động khác của em và bạn bè.
- Em hãy ghi nhớ khẩu hiệu này và thực hành nó trong những tình huống hay hoàn cảnh khác nhau mà bản thân em gặp phải.

► **Thực hiện một trong các gợi ý sau:**

- Em hãy tìm câu chuyện kể về sự siêng năng, kiên trì của một bạn cùng tuổi mà em biết. Sau đó, chia sẻ với bạn thân hoặc viết đăng trên báo tường của lớp.
- Em hãy trồng một hạt giống bất kì, chăm sóc và theo dõi sự trưởng thành của cây. Sau đó, chia sẻ niềm vui với người thân, bạn bè. Từ đó, tiếp tục thử nghiệm gieo trồng nhiều hạt giống hơn dựa trên điều kiện của gia đình, lớp học.

MỤC TIÊU

- Nêu được một số biểu hiện của tôn trọng sự thật.
- Giải thích được vì sao phải tôn trọng sự thật.
- Luôn nói thật với người thân, thầy cô, bạn bè và người có trách nhiệm.
- Không đồng tình với việc nói dối hoặc che giấu sự thật.

KHỞ ĐỘNG

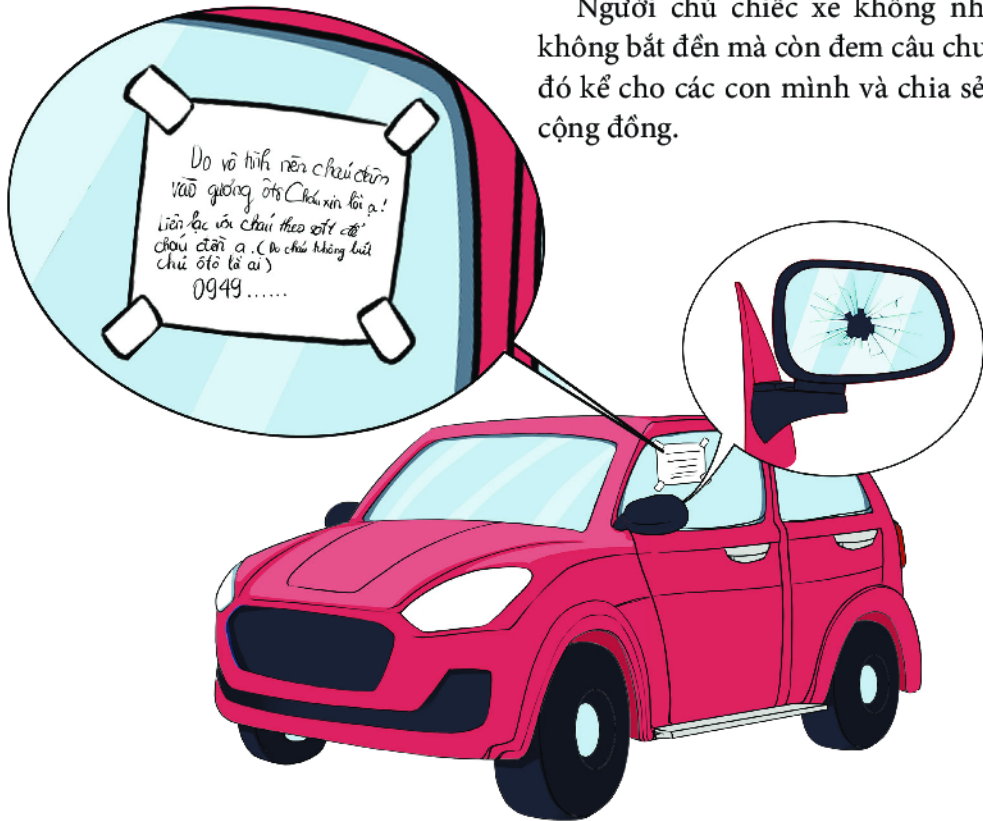
► Em hãy đọc thông tin dưới đây và trả lời câu hỏi:

THÔNG TIN

Một học sinh trung học ở Hải Phòng, sau khi vô ý làm vỡ gương ô tô đã để lại tờ giấy ghi số điện thoại kèm lời xin lỗi chân thành:

“Do vô tình nên cháu đâm vào gương ô tô. Cháu xin lỗi ạ. Liên lạc với cháu theo số điện thoại này ạ. (do cháu không biết chủ ô tô là ai) 0949...”

Người chủ chiếc xe không những không bắt đền mà còn đem câu chuyện đó kể cho các con mình và chia sẻ với cộng đồng.

Em có suy nghĩ gì về việc làm của bạn học sinh trong tình huống này?

► Em hãy đọc câu chuyện và trả lời các câu hỏi dưới đây:

Một nhà thơ chân chính

Ngày xưa, ở vương quốc Dagestan có một ông vua rất bạo ngược. Khắp nơi truyền đi bài hát lên án thói hống hách, bạo tàn của nhà vua.

Rồi một ngày, bài hát lọt đến tai vua. Vị vua ra lệnh tìm cho được tác giả bài hát để xử tội. Truy tìm không ra, vị vua ra lệnh tống giam tất cả nhà thơ và nghệ nhân hát rong cả nước.

Sau đó, nhà vua ra lệnh phải hát cho vua nghe một bài hát do chính mình sáng tác ca ngợi nhà vua. Tất cả đều cố gắng hoàn thành, riêng có ba nhà thơ kiên quyết không chịu hát. Họ bị tống giam vào ngục.

Ba tháng sau, vị vua giải ba người ra và cho thêm cơ hội. Một trong ba nhà thơ đã hát ca ngợi vị vua, thế là được thả ra.

Giàn hoả thiêu xuất hiện, một trong hai nhà thơ còn lại cất tiếng hát. Riêng người cuối cùng vẫn im lặng, vị vua ra lệnh: “Trói hẳn và thiêu chết!”.

Cuối cùng, nhà thơ cũng cất vang tiếng hát. Đó là lời hát phôi bày nỗi thống khổ của người dân, phê phán thói xấu của nhà vua... Tiếng hát vang lên, cả hoàng cung rung động cùng với ngọn lửa bùng bùng bốc cháy như giận dữ. Nhà vua bất ngờ hét lên: “Dập tắt lửa! Ta không thể mất nhà thơ chân chính độc nhất của đất nước này”.

(Theo Truyện cổ dân gian Nga)

1. Khi bị bắt, các nhà thơ và nghệ nhân hát rong đã hành động như thế nào? Vì sao?
2. Việc chấp nhận cái chết của nhà thơ cuối cùng cho thấy ông là người như thế nào?
3. Theo em, thế nào là tôn trọng sự thật? Nêu một số biểu hiện của tôn trọng sự thật.

► **Quan sát hình ảnh và trả lời các câu hỏi sau:**

1. Em có nhận xét gì về nội dung trao đổi của các bạn trong hai hình ảnh trên?
2. Từ câu chuyện của các bạn trong hai hình ảnh trên, em hãy cho biết vì sao chúng ta phải tôn trọng sự thật?

- Tôn trọng sự thật là suy nghĩ, nói và làm theo đúng sự thật, bảo vệ sự thật.
- Biểu hiện của người tôn trọng sự thật là người sống ngay thẳng, thật thà, nhận lỗi khi có khuyết điểm.
- Tôn trọng sự thật là đức tính cần thiết, quý báu, giúp con người nâng cao phẩm giá bản thân, góp phần tạo ra các mối quan hệ xã hội tốt đẹp, được mọi người tin yêu, quý trọng.
- Để tôn trọng sự thật, chúng ta cần nhận thức đúng, có hành động và thái độ phù hợp với sự thật. Ngoài ra, còn phải bảo vệ sự thật, phản ứng với các hành vi thiếu tôn trọng sự thật, bóp méo sự thật.

LUYỆN TẬP

► **Em hãy đọc tình huống và trả lời câu hỏi sau:**

Tình huống 1: Lớp 6E là lớp cuối cùng nộp sản phẩm của phong trào kế hoạch nhỏ. Khi mang sản phẩm xuống khu tập trung giấy, nhìn danh sách các lớp đã nộp, Tú thấy lớp mình chỉ kém lớp 7C có 1kg. Cô Tổng phụ trách lại vừa đi ra ngoài. Tú nói với Huyền: “Hay là mình khai tăng lên 2kg để được vị trí số 1”. Huyền kiên quyết phản đối và ghi đúng khối lượng sản phẩm của lớp mình.

Em đồng tình với ý kiến của bạn Tú hay bạn Huyền? Vì sao?

Tình huống 2: Nam chạy rất nhanh trong lớp vào giờ ra chơi và vô tình vung tay làm vỡ lọ hoa. Lúc này, chỉ có An nhìn thấy do các bạn khác đang chơi bên ngoài. Sợ bị phạt, Nam nói với An giấu kín chuyện, đừng nói cho ai biết.

1. Em có đồng tình với hành động của bạn Nam không? Vì sao?
2. Nếu là An, em sẽ làm gì?

Tình huống 3: Hà và mẹ đang đứng đợi xe buýt. Có một cụ già mù bán vé số lại gần và nói: “Chỉ có mười nghìn thôi, cô chú mua hộ tôi một tờ với!”. Một anh thanh niên gọi lại và mua cho cụ. Hà thấy anh thanh niên đó rút 6 tờ vé số nhưng chỉ đưa cụ già 50 nghìn đồng. Hà vội nói với anh thanh niên: “Anh có trả nhầm tiền cho bà không ạ?”.

1. Em có nhận xét gì về hành động của anh thanh niên? Vì sao?
2. Em có đồng tình với hành động của bạn Hà không? Vì sao?

► Em hãy đọc câu chuyện sau:

Sinh viên chạy xe ôm công nghệ trả lại 320 triệu khách quên trong cốp xe

Anh tên là Vũ Huy Cảnh, quê ở Nam Định, hiện là sinh viên năm thứ tư, Đại học Điện lực Hà Nội. Ngoài giờ học anh còn chạy xe ôm công nghệ để trang trải cuộc sống và việc học của mình. Trong lúc chạy xe, phát hiện khách quên 320 triệu đồng trước đó gửi nhờ trong cốp xe, anh đã tìm đến nhiều địa chỉ ở Hà Nội và cuối cùng gửi lại đúng cho vị khách là chủ nhân của số tiền trên.

(Theo báo tuoitre.vn, ngày 25/10/2017)

Anh Vũ Huy Cảnh cùng số tiền của khách để quên.

1. Em rút ra bài học gì cho mình qua câu chuyện trên?
2. Khi gặp anh Cảnh ở ngoài đời, em sẽ có cảm xúc gì?

VẬN DỤNG

► Em hãy thuyết trình ngắn về một trong hai câu ca dao sau:

1. Những người tính nết thật thà
Đi đâu cũng được người ta tin dùng.

2. Của phi nghĩa có giàu đâu
Ở cho ngay thẳng giàu sau mới bền.

(Ca dao)

(Có thể lựa chọn các hình thức khác như hò đối đáp, đọc vè,... để thể hiện sự sáng tạo của em.)

► Em hãy thiết kế tấm thiệp và cam kết thực hiện thông điệp trong tấm thiệp đó.

Em hãy thực hiện theo các gợi ý dưới đây:

MỤC TIÊU

- Nêu được khái niệm tự lập.
- Liệt kê được các biểu hiện của người có tính tự lập.
- Hiểu vì sao phải tự lập.
- Đánh giá được khả năng tự lập của bản thân và người khác.
- Tự thực hiện được nhiệm vụ của bản thân trong học tập, sinh hoạt hằng ngày, hoạt động tập thể ở trường và trong cuộc sống cộng đồng, không dựa dẫm, ỷ lại và phụ thuộc vào người khác.

KHỞI ĐỘNG

- ▶ Câu thơ sau thể hiện đức tính gì?

*Bàn tay ta làm nên tất cả
Có sức người sỏi đá cũng thành cơm.*

(Hoàng Trung Thông)

KHÁM PHÁ

- ▶ Đọc câu chuyện và trả lời câu hỏi.

Tự lập từ lòng yêu thương gia đình

Bố đi xa. Mẹ ốm triền miên. Bé Trường thua thiệt đủ đường. Một năm nay, bệnh ung thư của mẹ trở nên trầm trọng, không thể đi lại. Tất cả việc trong nhà đều đến tay Trường. Em dần quen với mọi việc trong nhà và trở thành “trụ cột” của gia đình khi mới 5 tuổi. Ai cũng bảo Trường thật kiên cường.

Cậu bé tự chăm lo cho bản thân: tắm rửa, ăn uống, vệ sinh cá nhân. Không những thế, Trường còn biết chăm sóc mẹ khi đau ốm, dọn dẹp nhà cửa,... Nhìn bạn bè được bố mẹ đưa đón, được chơi các trò chơi khác nhau, các cô chú hàng xóm thấy thương Trường, bảo sẽ đưa Trường đi chơi. Trường cảm ơn và đáp: “Cháu phải ở nhà phụ mẹ. Chiều nào đúng giờ cháu cũng xoa dầu, bóp tay chân cho mẹ đỡ đau ạ.”

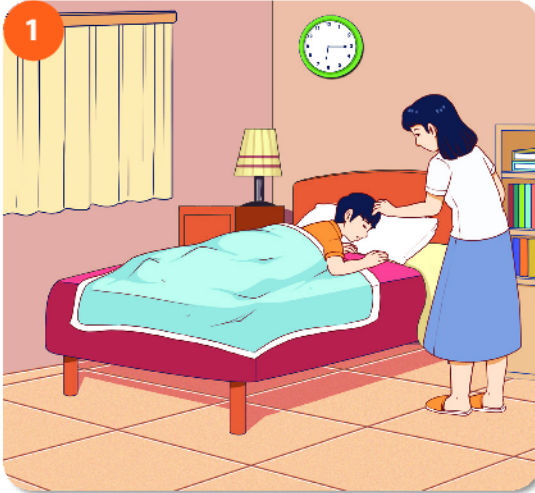
Lê Phương – Trung Kiên (Theo báo dantri.com.vn)

1. Em hãy liệt kê những biểu hiện tự lập của Trường?
2. Em rút ra được điều gì cho bản thân từ câu chuyện của Trường?
3. Theo em tự lập là gì?

► Em hãy quan sát và cho biết bức tranh nào dưới đây thể hiện sự tự lập của các bạn học sinh?

Ngày nào mẹ cũng phải gọi Nam dậy đi học.

Mẹ chuẩn bị trang phục cho Lân.

3

Cậu chép bài giúp tớ nhé! Tớ sẽ khao cậu!

1. Theo em, đâu là biểu hiện của tự lập? Đâu là biểu hiện của chưa tự lập?
2. Vì sao chúng ta cần phải tự lập?

► Em hãy quan sát các hình ảnh dưới đây và đánh giá hành vi của các bạn.

Em hãy tự đánh giá khả năng tự lập của em so với các bạn trong các hình ảnh trên.

- Tự lập là tự làm lấy các công việc bằng khả năng, sức lực của mình.
- Biểu hiện của tự lập là: tự suy nghĩ, tự thực hiện, tự chịu trách nhiệm về quyết định của mình.
- Tự lập giúp chúng ta tự tin, có bản lĩnh cá nhân, dễ thành công trong cuộc sống, xứng đáng được người khác kính trọng.
- Để rèn luyện tính tự lập, chúng ta cần chủ động làm việc, tự tin và quyết tâm khi thực hiện hành động.

LUYỆN TẬP

- Em hãy quan sát **Bảng kế hoạch hoạt động trong hè** và nhận xét về tính tự lập của bạn Hoa.

BẢNG KẾ HOẠCH HOẠT ĐỘNG TRONG HÈ

Lĩnh vực	Nội dung công việc	Biện pháp thực hiện	Kết quả
Học tập	<ul style="list-style-type: none"> – Học tiếng Anh – Làm bài tập hè 	<ul style="list-style-type: none"> – Học 5 – 7 từ mới mỗi ngày – 2 – 3 môn mỗi ngày 	<ul style="list-style-type: none"> – Thuộc được 100 từ mới – Hoàn thành bài tập hè
Lao động	<ul style="list-style-type: none"> – Dọn dẹp nhà cửa – Chăm sóc vườn cây của bà nội 	<ul style="list-style-type: none"> – Quét nhà mỗi ngày, tự rửa chén bát sau khi ăn – Tưới cây hằng ngày 	<ul style="list-style-type: none"> – Đôi lúc quên không quét nhà – Vườn cây xanh tốt
Sinh hoạt hằng ngày	<ul style="list-style-type: none"> – Rèn luyện sức khỏe 	<ul style="list-style-type: none"> – Chạy bộ quanh công viên mỗi ngày 	<ul style="list-style-type: none"> – Chỉ thực hiện được 2 tuần đầu
Hoạt động tập thể	<ul style="list-style-type: none"> – Tham gia hoạt động tập thể 	<ul style="list-style-type: none"> – Đăng kí tham gia sinh hoạt Đội ở phường 	<ul style="list-style-type: none"> – Có thêm được nhiều bạn mới, múa đẹp hơn

- **Đọc các tình huống dưới đây và trả lời câu hỏi:**

Tình huống 1:

Nhà An ở gần trường nhưng bạn ấy hay đi học muộn. Khi lớp trưởng hỏi lí do, An luôn nói: “Tại bố mẹ không gọi mình dậy.”

1. Em có đồng tình với An không? Vì sao?
2. Nếu là bạn của An, em sẽ làm gì?

Tình huống 2:

Đọc đề bài toán, có chỗ không hiểu, Hùng rủ Tâm đến nhờ cô giáo giải thích. Tâm khuyên Hùng không nên làm như vậy, vì như thế là thiếu tự lập.

1. Em có đồng tình với Tâm không? Vì sao?
2. Nếu là Hùng, em sẽ làm gì?

Tình huống 3:

Khi được cô giáo phân nhóm để thực hiện các nhiệm vụ học tập thì Đạt cho rằng, làm việc nhóm sẽ dẫn tới sự ỷ lại, dựa dẫm vào người khác, không rèn luyện được tính tự lập.

1. Em có đồng tình với Đạt không? Vì sao?
2. Nếu là bạn của Đạt, em sẽ nói gì với Đạt?

► Lập kế hoạch thể hiện tính tự lập.

- Để chuẩn bị tham gia đợt cắm trại trong 3 ngày, em hãy lên kế hoạch cụ thể, chi tiết cho từng nhiệm vụ mà em sẽ thực hiện.
- Tưởng tượng bố mẹ đi công tác trong 1 tuần. Em sẽ lên kế hoạch và sống như thế nào khi không có bố mẹ ở nhà?

VẬN DỤNG

- Em hãy chia sẻ những việc em đã làm được hoặc chưa làm được trong việc rèn luyện tính tự lập.
- Em hãy xây dựng và thực hiện kế hoạch khắc phục những biểu hiện thiếu tự lập của bản thân.
- Em hãy viết một lá thư ngắn hoặc một đoạn văn ngắn nhắc nhở bản thân tự lập hơn mỗi ngày.

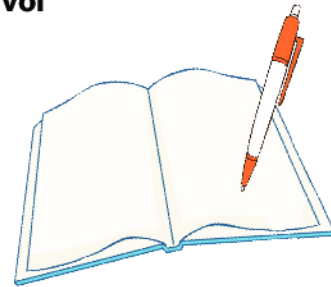
MỤC TIÊU

- Trình bày khái niệm và ý nghĩa của việc tự nhận thức bản thân.
- Nêu được điểm mạnh, điểm yếu của bản thân.
- Biết tôn trọng bản thân và những người xung quanh.
- Xây dựng kế hoạch phát huy điểm mạnh, hạn chế điểm yếu của bản thân.

KHỞ ĐỘNG

- ▶ Em hãy viết ra giấy các thông tin sau và chia sẻ với người bạn bên cạnh.

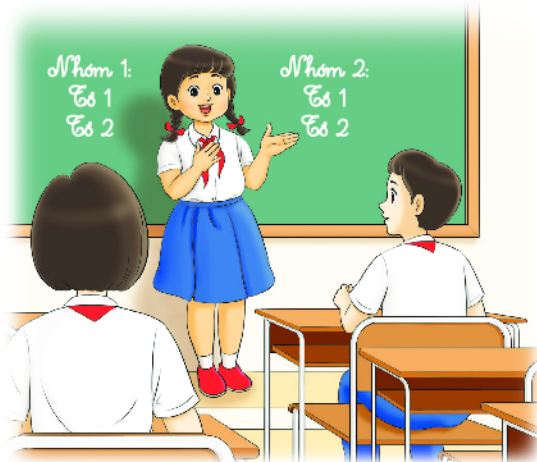
- Ba điều mà em thích
- Ba điều mà em không thích
- Ba điểm mạnh của em
- Ba điểm cần cố gắng của em
- Ước mơ của em.

KHÁM PHÁ

- ▶ Em hãy đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

THÔNG TIN

Mình là Linh, năm nay mười một tuổi và đang là học sinh lớp 6 của trường Trung học cơ sở Nguyễn Huệ. Mình thấp và mũm mĩm nên mọi người gọi mình là Doraemon. Mình không thấy buồn mà ngược lại rất thích biệt danh đó, vì Doraemon là nhân vật truyện tranh mà mình vô cùng yêu thích. Mình có nước da ngăm đen giống bố. Lúc đầu, mình cảm thấy hơi tự ti, nhưng mẹ mình nói rằng da ngăm đen trông rất khỏe mạnh.

Là con út trong gia đình nên mình được bố mẹ và chị yêu quý nhưng không vì thế mà mình ỷ lại, lười biếng. Ngoài thời gian học, mình và chị thường chăm sóc cây xanh và nấu ăn cùng mẹ.

Ở lớp, mình là một học sinh có lực học khá. Mình luôn cởi mở, hoà đồng nên được các bạn yêu quý. Tuy nhiên, mình cũng có một tật xấu là rất dễ nổi nóng. Mình tự nhủ sẽ cố gắng khắc phục hạn chế này để hoàn thiện bản thân hơn.

1. Bạn Linh đã tự nhận ra các đặc điểm nào của bản thân?
2. Từ câu chuyện của bạn Linh, em hiểu thế nào là tự nhận thức bản thân?
3. Theo em, việc tự nhận thức bản thân có ý nghĩa như thế nào?

► Em hãy quan sát hình ảnh, đọc các thông tin và cho biết các bạn Long, Vân, Ân, Hiếu đã tự nhận thức bản thân như thế nào.

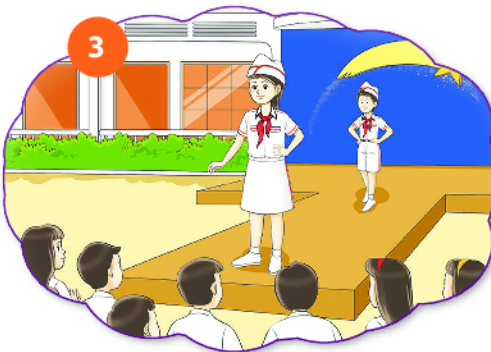

Long nhận ra mình khá thông minh bởi trong những lần cùng giải bài tập với các bạn, Long luôn là người tìm ra cách giải nhanh và đáp án chính xác.

Vân có thói quen ghi chép lại suy nghĩ, cảm xúc, việc làm hằng ngày của mình vào nhật kí. Khi đọc lại, Vân nhận ra mình khá nhút nhát bởi nhiều lần biết đáp án nhưng không dám xung phong để trả lời câu hỏi của thầy cô.

Khi tham gia hội thi “Nét đẹp Đội viên” do trường tổ chức, Ân đã trình diễn bộ trang phục của mình với phong thái rất tự tin dù đó là lần đầu tiên thể hiện. Ân rất thích thú khi khám phá ra khả năng này của bản thân.

Nhiều bạn trong lớp nhận xét Hiếu rất dễ nổi giận nếu ý kiến của Hiếu không được các bạn khác đồng tình. Điều này khiến các bạn e ngại khi thảo luận nhóm với Hiếu. Vì vậy, Hiếu tự nhủ sẽ phải thay đổi để bình tĩnh hơn.

- Dựa vào bảng thông tin dưới đây, em hãy cho biết các bạn đã tự nhận thức bản thân bằng cách nào:

Một số cách để tự nhận thức bản thân

1

Tự nhận xét bản thân một cách khách quan trong hoạt động học tập và sinh hoạt hằng ngày.

2

Lắng nghe ý kiến của người thân, bạn bè, thầy cô và những người xung quanh.

3

Tham gia hoạt động, thử thách mới để khám phá bản thân.

- Em hãy chọn một trong các chủ đề sau đây và thuyết trình ngắn trong nhóm:

- Tự tin là chính mình.
- Chấp nhận và tôn trọng bản thân.
- Thể hiện bản thân trong mối quan hệ với người khác.

- Tự nhận thức bản thân là khả năng hiểu rõ chính xác bản thân, biết mình cần gì, muốn gì, đâu là điểm mạnh, điểm yếu của mình.
- Khi tự nhận thức bản thân hiệu quả, chúng ta hiểu về mình, chấp nhận bản thân, tự tin, cởi mở và tôn trọng chính mình, từ đó sẽ có cách cư xử, hành động phù hợp.
- Để tự nhận thức bản thân hiệu quả, cần: nhận diện chính mình, thực hiện các bài tập tìm hiểu bản thân, lắng nghe nhận xét từ người khác và hành động tích cực để bộc lộ khả năng, tính cách bản thân.

LUYỆN TẬP

- Em hãy tự nhận xét bản thân theo các gợi ý dưới đây.

GỢI Ý:

Nội dung nhận xét về:

- Ngoại hình.
- Tính cách.
- Sức khoẻ.
- Kỹ năng học tập.
- Năng khiếu...
- Mối quan hệ với người thân (ông, bà, bố, mẹ, anh, chị, em,...).
- Mối quan hệ với thầy cô, bạn bè...
- Điểm mạnh.
- Hạn chế.

- Em hãy tìm hiểu và ghi lại nhận xét của người khác (thầy/ cô, bố mẹ, bạn bè,...) về em và đối chiếu với những gì em tự đánh giá bản thân.

- Em hãy giải quyết các tình huống sau:

Tình huống 1: Mai là học sinh lớp 6 trường Trung học cơ sở A. Mai có khả năng ca hát nhưng lại khá nhút nhát. Vào dịp chào mừng ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, trường của Mai tổ chức cuộc thi văn nghệ. Hùng, bạn thân của Mai, đã động viên Mai đăng kí tham gia. Tuy nhiên, Mai vẫn băn khoăn và nói: “Ở các lớp khác nhiều bạn hát hay lắm, mình không tham gia đâu.”

Nếu là Hùng, em sẽ nói gì với Mai?

Tình huống 2: Tùng là một trong những học sinh giỏi của lớp 6A. Bạn học tốt nhiều môn và thường chuẩn bị rất kỹ mỗi khi được giao các nhiệm vụ học tập trong nhóm. Tuy nhiên, Tùng lại ngại nói trước đám đông. Vì mỗi lần thuyết trình, Tùng dễ nói lắp bắp, tay chân run rẩy dù chuẩn bị bài cẩn thận.

Nếu là Tùng, em sẽ khắc phục hạn chế này bằng cách nào?

► **Em hãy dựa vào bảng tự nhận xét để xây dựng kế hoạch phát triển bản thân.**

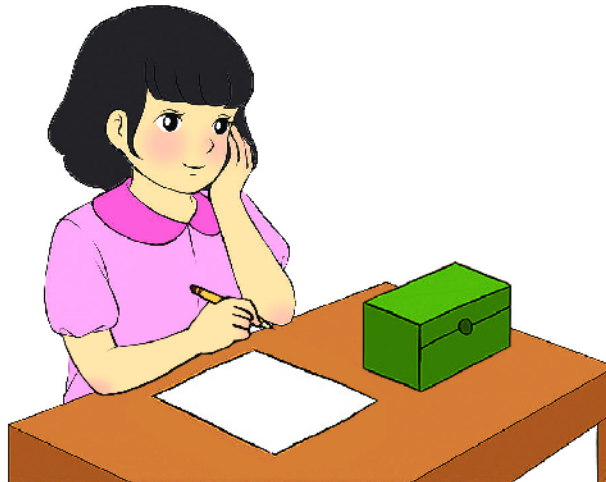
- Dựa vào bảng tự đánh giá bản thân, em hãy xây dựng bảng kế hoạch phát triển bản thân:
- Lên kế hoạch rèn luyện để phát huy điểm mạnh, khắc phục điểm yếu của bản thân;
 - Kiên trì thực hiện theo kế hoạch đã lập ra;
 - Đánh giá kết quả thực hiện.

VẬN DỤNG

► **Em hãy tham gia các hoạt động tập thể (ở lớp, trường, nơi em ở,...) và ghi lại những trải nghiệm, đặc điểm, khả năng mới mà em khám phá được ở bản thân.**

► **Chọn và thực hiện một trong các gợi ý sau:**

Mỗi ngày tìm một điểm thú vị kèm theo một điểm chưa hài lòng về bản thân em. Sau đó, ghi vào một tờ giấy và xếp kín, bỏ vào chiếc hộp.

Sau vài tuần, em mở ra, xem lại và tự hỏi: Mình còn tồn tại điểm chưa hài lòng ấy nữa không?

Tưởng tượng em có giọng kể chuyện hay và được cả lớp đề nghị tham gia cuộc thi kể chuyện cấp trường. Em quyết định tham gia để thể hiện bản thân.

Sau đó, suy nghĩ về cách thể hiện hết những điểm mạnh của em trong lần thi này.

Nêu ra 5 ưu điểm cần khai thác để thể hiện phần thi của mình trong cuộc thi.

Ứng phó với tình huống nguy hiểm

MỤC TIÊU

- Nêu được một số tình huống nguy hiểm và hậu quả của những tình huống nguy hiểm đối với trẻ em.
- Liệt kê các cách ứng phó với một số tình huống nguy hiểm.
- Thực hành được cách ứng phó trước một số tình huống nguy hiểm để đảm bảo an toàn.

KHỞ ĐỘNG

- Em hãy đọc tình huống sau và trả lời câu hỏi.

Một người con ở quê chuẩn bị đi học xa. Người mẹ ân cần dặn dò con:

*“Đi xa mẹ có dặn dò
Sông sâu chớ lội đò đầy chớ qua”.*

(Ca dao)

Qua câu ca dao trên, người mẹ muốn khuyên dạy điều gì đối với con của mình?

KHÁM PHÁ

- Em hãy quan sát hình ảnh sau và trả lời câu hỏi:

1. Đây là những tình huống nguy hiểm có thể xảy ra xung quanh em và cho biết hậu quả của các tình huống nguy hiểm đó?
2. Nêu cách ứng phó với tình huống nguy hiểm trên.
3. Em hiểu thế nào là tình huống nguy hiểm?

► Minh là một học sinh lớp 6A3. Bạn ấy khá năng động, thường đùa giỡn quá mức với bạn bè. Lần nào xếp hàng di chuyển lên cầu thang vào lớp, Minh cũng xô đẩy các bạn, kể cả với những bạn nữ.

Em sẽ làm gì để bản thân và các bạn trong lớp không gặp nguy hiểm từ sự đùa giỡn của Minh?

► **Hãy đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:**

Vào giờ chơi, Nam rủ một nhóm bạn trong lớp dùng giày ném vào tổ ong trên cành cây của khu vườn sát bên bờ rào của trường.

Nếu em là một trong những bạn được Nam rủ, em sẽ xử lý tình huống này như thế nào?

► **Sắp xếp các bước ứng phó với tình huống nguy hiểm:**

- Chọn phương án ứng phó hiệu quả
- Liệt kê các cách ứng phó
- Nhận diện tình huống nguy hiểm
- Bình tĩnh suy nghĩ.

- Tình huống nguy hiểm là những tình huống có thể gây ra những tổn hại về thể chất, tinh thần cho con người và xã hội.
- Một số tình huống nguy hiểm thường gặp như: bão, lũ, động, sét, bắt cóc, xâm hại, đuối nước, cháy nổ...
- Để ứng phó với tình huống nguy hiểm, cần phải thật bình tĩnh, suy nghĩ thật kỹ, tìm kiếm sự hỗ trợ và các cách ứng phó phù hợp, an toàn nhất. Khi gặp tình huống nguy hiểm khó có thể đối đầu, cần trốn chạy, kêu cứu. Sau đó, tìm cách để lại dấu vết, thông tin để báo cho người thân, công an và người xung quanh. Một số trường hợp cần nhắc đánh thật mạnh vào chỗ hiểm của kẻ xấu nếu có thể để bảo vệ mình.
- Nếu cảm thấy sự an toàn của bản thân hay của người khác bị đe dọa, em có thể gọi điện thoại: • Tổng đài Quốc gia bảo vệ trẻ em: 111; • Cảnh sát: 113; • Phòng cháy chữa cháy: 114; • Cứu thương: 115; • Đường dây nóng hỗ trợ trẻ em: 18001507. Hoặc báo trực tiếp, gọi điện đến người thân, bạn bè em tin cậy nhất.

LUYỆN TẬP

► **Em hãy thực hành ứng phó với một số tình huống giả định dưới đây:**

- Nhận được thư đe dọa từ một người lạ.
- Phát hiện có người lạ đi theo mình trên đoạn đường vắng.
- Phát hiện mình có thể nguy hiểm vì người lạ trong thang máy có dấu hiệu đáng ngờ.

► **Hãy sắm vai giải quyết các tình huống sau:**

Tình huống 1: Linh và Tùng đang đi xe đạp trên đường về nhà thì bất ngờ gặp một trận mưa to có kèm theo sét. Hai bạn loay hoay tìm chỗ trú thì nhìn thấy trước mặt có một gốc cây to, tán lá rộng lớn. Tùng liền bảo với Linh: “Tớ có mang theo cái ô to đấy, hay là mình đến gốc cây kia rồi bật ô lên để trú mưa”.

Tình huống 2: Đang trên đường đi học về, Mỹ gặp một người lạ, tự xưng là bạn của bố và đề nghị đưa bạn về nhà.

Tình huống 3: Trên đường sang nhà bà ngoại, Hưng đi qua cánh đồng vắng vẻ. Có hai thanh niên đi xe máy từ xa tiến tới, yêu cầu Hưng đưa tất cả đồ đạc cho chúng.

► **Em hãy thảo luận và chia sẻ với các bạn về những tình huống nguy hiểm thường gặp ở trong trường học, ngoài đường phố, ở nhà và cách ứng phó với chúng.**

VẬN DỤNG

- Em hãy lên danh sách các vật dụng cần thiết để ứng phó với các tình huống nguy hiểm và đề xuất với bố mẹ trang bị cho gia đình (ví dụ: dụng cụ phòng cháy chữa cháy, tủ thuốc y tế, găng tay làm vườn, ủng, thuốc xịt muỗi,...).
- Chọn và thiết kế một sản phẩm thể hiện kỹ năng ứng phó với một tình huống nguy hiểm cụ thể.

MỤC TIÊU

- Nêu được khái niệm tiết kiệm và những biểu hiện của tiết kiệm (thời gian, tiền bạc, điện, nước,...).
- Giải thích được vì sao phải tiết kiệm.
- Nhận xét, đánh giá được việc thực hiện tiết kiệm của bản thân và những người xung quanh.
- Phê phán những biểu hiện của lãng phí trong cuộc sống và học tập.
- Thực hành tiết kiệm trong cuộc sống và học tập.

KHỞI ĐỘNG

- ▶ Em hãy quan sát hình ảnh bên cạnh và cho biết các bạn ấy đang lãng phí những gì?

Buổi chiều khi tan học, một số học sinh la cà chơi game tại quán internet đến tối mịt mới về nhà. Bố mẹ rất buồn và lo lắng cho các em.

KHÁM PHÁ

- ▶ Em hãy đọc câu chuyện và trả lời câu hỏi:

Lối sống tiết kiệm của Bác Hồ

Bác Hồ là một tấm gương sáng về thực hành tiết kiệm và chống lãng phí. Hằng ngày, trong mỗi bữa ăn, Bác quy định không quá ba món và thường là các món dân dã như: tương cà, dưa, cá kho,... Bác bảo ăn món gì phải hết món ấy, không được để lãng phí. Có quả chuối hơi "nẫu", nhiều người ngại không ăn, Bác bảo lấy dao gọt phần nẫu đi để ăn. Khi đi công tác các địa phương, Bác thường bảo các đồng chí phục vụ chuẩn bị cơm nắm, thức ăn từ nhà mang đi. Bác luôn nghĩ đến người nghèo: "Lúc chúng ta nâng bát cơm ăn, nghĩ đến kẻ đói khổ, chúng ta không khỏi động lòng. Vậy tôi đề nghị với đồng bào cả nước và tôi xin thực hành trước, cứ 10 ngày nhịn ăn 1 bữa, mỗi tháng nhịn 3 bữa. Đem gạo đó (mỗi bữa 1 bơ) để cứu dân nghèo."

Bác tiết kiệm từ những cái nhỏ nhất. Bác nói: "Giấy bút, vật liệu đều tốn tiền của Chính phủ, tức là của dân; ta cần phải tiết kiệm. Nếu một miếng giấy nhỏ đủ viết, thì chớ dùng một tờ to." Và Bác khẳng định: "Nơi nào cũng tiết kiệm một chút, thì trong một năm đỡ được hàng vạn tấn giấy, tức là hàng triệu đồng bạc. Nhờ tiết kiệm mà lợi cho dân rất nhiều."

1. Những chi tiết nào trong câu chuyện thể hiện lối sống tiết kiệm của Bác Hồ?
2. Từ câu chuyện về Bác Hồ, em hiểu tiết kiệm là gì? Vì sao chúng ta phải tiết kiệm?
3. Em rút ra được bài học gì cho bản thân từ câu chuyện trên?

► Em hãy quan sát các hình ảnh dưới đây và cho biết:

- Hành vi nào thể hiện sự tiết kiệm và hành vi nào thể hiện sự lãng phí.
- Hậu quả của những hành vi lãng phí.
- Những hành vi lãng phí nào xung quanh em đáng phê phán?

► Em hãy thảo luận và chia sẻ với các bạn trong lớp về ý nghĩa của câu ca dao sau:

Được mùa chó phụ ngô khoai
Đến khi thất bát lấy ai bạn cùng.
(Ca dao)

► **Em hãy thuyết trình trước lớp về một trong các chủ đề sau:**

- Tiết kiệm thời gian
- Tiết kiệm tiền bạc
- Tiết kiệm điện, nước...

- Tiết kiệm là biết sử dụng một cách hợp lí, tiền bạc của cải, thời gian, sức lực của mình và của người khác.
- Tiết kiệm giúp chúng ta quý trọng kết quả lao động của bản thân mình và của người khác. Khi tiết kiệm, chúng ta sẽ có điều kiện để giúp đỡ, chia sẻ với những người có hoàn cảnh khó khăn.
- Để rèn luyện tính tiết kiệm, học sinh chúng ta cần:
 - + Tắt thiết bị điện khi không cần thiết.
 - + Sử dụng hợp lí nước sạch, tiền bạc...
 - + Sắp xếp thời gian làm việc khoa học, hiệu quả.
 - + Bảo quản đồ dùng học tập, lao động...

LUYỆN TẬP

► **Em hãy nhận xét về hành vi của các bạn trong những tình huống sau:**

Tình huống 1: Hôm nay, Lan có nhiều bài tập về nhà cần làm xong nhưng tối có chương trình tivi Lan yêu thích. Lan định sáng mai sẽ dậy sớm làm bài. Nhưng do thức khuya, Lan ngủ dậy muộn, bị trễ giờ đi học và không hoàn thành bài tập.

Tình huống 2: Một nhóm bạn trong lớp 6A thường để nước tràn lênh láng khi rửa chân tay ở vòi nước phía sau khu nhà đang xây trong sân trường. Các bạn ấy còn hay quên tắt điện, quạt trong lớp mỗi khi ra về.

Tình huống 3: Bạn An là học sinh lớp 6 nhưng luôn đòi bố mẹ mua cho những đồ đắt tiền như quần áo hàng hiệu, máy nghe nhạc, điện thoại thông minh,... để tỏ vẻ sành điệu trước mặt bạn bè.

1. Em đồng tình hoặc không đồng tình với hành vi của bạn nào? Vì sao?
2. Nếu là bạn học cùng lớp với các bạn trên, em sẽ đưa ra lời khuyên gì cho các bạn ấy?

VẬN DỤNG

- ▶ Em hãy lập kế hoạch tiết kiệm tiền để có đủ chi phí mua giày dép, sách vở cho năm học mới mà không phải xin bố mẹ.

- ▶ Em hãy tự nhận xét việc rèn luyện tính tiết kiệm của mình, bạn bè và người thân. Nêu 5 điều góp ý cho chính em, bạn bè và người thân để cùng nhau thay đổi tích cực hơn.

Công dân nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam

MỤC TIÊU

- Nêu được khái niệm công dân; căn cứ xác định công dân nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam.
- Hiểu được các điều kiện để xác định quốc tịch Việt Nam, công dân Việt Nam.

KHỞI ĐỘNG

- Em hãy quan sát các bạn dưới đây và cho biết bạn nào là công dân Việt Nam, bạn nào không phải là công dân Việt Nam? Vì sao?

Tôi là Nam.

Tôi là Peter.

Tôi là Hoa.

Tôi là Sùng Nhi.

Tôi là Anna.

Tôi là Jim.

KHÁM PHÁ

► Em hãy đọc thông tin và trả lời câu hỏi.

THÔNG TIN 1

1. Công dân là cá nhân, con người cụ thể, có năng lực pháp luật và năng lực hành vi, có các quyền và nghĩa vụ theo quy định pháp luật của một quốc gia.
2. Công dân nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam là người có quốc tịch Việt Nam (trích khoản 1 Điều 17 Hiến pháp năm 2013).

Theo em, thế nào là công dân?

THÔNG TIN 2

1. Ở nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam, mỗi cá nhân đều có quyền có quốc tịch (trích khoản 1 Điều 2 Luật Quốc tịch năm 2008, sửa đổi, bổ sung năm 2014).
2. Người có quốc tịch Việt Nam là công dân Việt Nam (trích khoản 1 Điều 5 Luật Quốc tịch năm 2008, sửa đổi, bổ sung năm 2014).
3. Một số căn cứ để xác định người có quốc tịch Việt Nam:
 - Trẻ em sinh ra trong hoặc ngoài lãnh thổ Việt Nam mà khi sinh ra có cha mẹ đều là công dân Việt Nam.
 - Trẻ em được sinh ra trong hoặc ngoài lãnh thổ Việt Nam mà khi sinh ra có cha hoặc mẹ là công dân Việt Nam còn người kia là người không quốc tịch.
 - Trẻ em được sinh ra trong hoặc ngoài lãnh thổ Việt Nam mà khi sinh ra có mẹ là công dân Việt Nam còn cha không rõ là ai.
 - Trẻ em khi sinh ra có cha hoặc mẹ là công dân Việt Nam còn người kia là công dân nước ngoài, nếu có sự thoả thuận bằng văn bản của cha mẹ vào thời điểm đăng kí khai sinh cho con.
 - Trường hợp trẻ em được sinh ra trên lãnh thổ Việt Nam mà cha mẹ không thoả thuận được việc lựa chọn quốc tịch cho con.
 - Trẻ em sinh ra trên lãnh thổ Việt Nam mà khi sinh ra có cha mẹ đều là người không quốc tịch nhưng có nơi thường trú tại Việt Nam.
 - Trẻ sơ sinh bị bỏ rơi tại Việt Nam.
 - Trẻ em được tìm thấy trên lãnh thổ Việt Nam.

(Trích Điều 15, 16, 17 Luật Quốc tịch năm 2008)

1. Căn cứ nào để xác định một người là công dân nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam?
2. Căn cứ nào để xác định một người có quốc tịch Việt Nam?

► **Quan sát hình ảnh sau và trả lời câu hỏi.**

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

GIẤY KHAI SINH

Họ, chữ đệm, tên:

Ngày, tháng, năm sinh: ghi bằng chữ:

Giới tính: Dân tộc: Quốc tịch:

Nơi sinh:

Quốc tịch:

Số định danh cá nhân:
Họ, chữ đệm, tên người mẹ:

Năm sinh: Dân tộc: Quốc tịch:

Nơi cư trú:

Họ, chữ đệm, tên người cha:

Năm sinh: Dân tộc: Quốc tịch:

Nơi cư trú:

Họ, chữ đệm, tên người đi khai sinh:

Giấy tờ này làm:

Nơi đăng ký khai sinh:

Ngày, tháng, năm đăng ký:

NGƯỜI KÝ GIẤY KHAI SINH
(Ký, ghi rõ họ, chữ đệm, tên, chức vụ và đóng dấu)

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

CHỨNG MINH NHÂN DÂN
Số 123456789999

Họ và tên khai sinh:

Họ và tên gọi khác:

Ngày, tháng, năm sinh:

Giới tính: Dân tộc:

Quốc tịch:

Nơi thường trú:

Có giá trị đến:

Đặc điểm nhân dạng:

Ngày tháng năm
CỤC TRƯỞNG CỤC CẢNH SÁT
ĐONG THÁP

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

CĂN QUỐC CÔNG DÂN
Số 123456789999

Họ và tên khai sinh:

Họ và tên gọi khác:

Ngày, tháng, năm sinh:

Giới tính: Quốc tịch:

Quốc tịch:

Nơi thường trú:

Có giá trị đến:

Đặc điểm nhân dạng:

Ngày tháng năm
CỤC TRƯỞNG CỤC CẢNH SÁT
ĐONG THÁP

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM - SOCIALIST REPUBLIC OF VIETNAM

HỒ CHIẾU / PASSPORT Loại / Type Mã số / Code Số hồ chiếu / Passport N°

P VNM 7377133

Họ và tên / Full name
Quốc tịch / Nationality VIỆT NAM / VIETNAMESE

Ngày sinh / Date of birth
Giới tính / Sex NAM / M

Ngày cấp / Date of issue 08 / 02 / 2018

Nơi cấp / Place of issue Cục Quản lý xuất nhập cảnh

Có giá trị đến / Date of expiry 08 / 02 / 2028

Thông tin nào trong các giấy tờ trên cho biết đó là Công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

► **Tìm hiểu Điều 15, 16, 17, 18, 35 và 37 của Luật Quốc tịch 2008, sửa đổi, bổ sung 2014 và xác định các điều kiện để có quốc tịch Việt Nam của một vài bạn dưới đây:**

Sùng Nhi có bố mẹ đều là người dân tộc H'mông. Sùng Nhi được sinh ra và lớn lên ở Việt Nam.

Peter được sinh ra và lớn lên ở Việt Nam. Bố mẹ bạn là người không quốc tịch nhưng thường trú tại Việt Nam.

Nam có bố mang quốc tịch Anh, mẹ mang quốc tịch Việt Nam. Nam sinh ra và lớn lên ở Hà Nội nên đã chọn theo quốc tịch của mẹ.

Hoa rất thông minh và xinh xắn nhưng lại có tuổi thơ kém may mắn hơn các bạn nhỏ khác. Khi sinh ra bạn bị bỏ rơi ở Việt Nam và không rõ bố mẹ mình là ai. Hiện nay, Hoa là thành viên của làng trẻ em SOS.

Anna là cô gái da trắng, tóc vàng, bạn ấy nói tiếng Anh rất tốt. Bố, mẹ bạn đều là người gốc Mỹ nhưng sinh sống và làm việc ở Việt Nam từ lâu và đã nhập quốc tịch Việt Nam. Anna hiện đang sinh sống cùng bố mẹ ở Việt Nam.

Jim là người nước ngoài, được bố mẹ là người Việt Nam nhận làm con nuôi. Jim nói tiếng Việt rất giỏi và hiện đang sinh sống cùng bố mẹ nuôi tại Việt Nam.

- Công dân là người dân của một nước.
- Quốc tịch là căn cứ xác định công dân của một nước. Công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là người có quốc tịch Việt Nam.
- Công dân Việt Nam có quyền và nghĩa vụ đối với Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; được Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam bảo vệ và bảo đảm việc thực hiện quyền và nghĩa vụ theo quy định của pháp luật.

LUYỆN TẬP

► Em hãy đọc và thảo luận các tình huống sau:

Tình huống 1: Hậu sinh ra và lớn lên ở tỉnh Thanh Hoá, Việt Nam. Khi sinh ra Hậu, bố mẹ bạn là người không có quốc tịch Việt Nam nhưng cư trú trên lãnh thổ Việt Nam. Năm qua, bố mẹ bạn đã được nhận quyết định nhập quốc tịch Việt Nam.

Theo em, bạn Hậu có phải là công dân Việt Nam không? Vì sao?

Tình huống 2: Lisa là học sinh mới của lớp 6B. Bạn rất đáng yêu và gây ấn tượng với làn da trắng, mái tóc đen rất đẹp. Bố mẹ Lisa đều là công dân Việt Nam nhưng công tác ở Pháp nhiều năm. Lisa cũng được sinh ra ở Pháp và đã sống cùng bố mẹ ở đó 10 năm. Gia đình bạn mới chuyển về Việt Nam được gần 1 năm nay. Lisa nói Tiếng Việt chưa tốt bằng các bạn trong lớp. Vì vậy, một số bạn ở lớp 6B cho rằng, Lisa không phải là công dân Việt Nam.

Em có đồng tình với ý kiến của một số bạn lớp 6B không? Vì sao?

Tình huống 3: Vợ chồng chú Minh là công dân Việt Nam, sinh sống tại Hà Nội. Năm 2018, vợ chồng chú Minh xin thôi quốc tịch Việt Nam để sang định cư ở Hàn Quốc và đã có quyết định chấp thuận của cơ quan nhà nước có thẩm quyền. Tuy nhiên, vì lí do về sức khỏe nên gia đình chú Minh chưa nhập quốc tịch Hàn Quốc được và vẫn ở lại Hà Nội. Năm 2019, vợ chồng chú sinh bé Hải Phong tại bệnh viện Phụ sản Hà Nội.

Theo em, bé Hải Phong có phải là công dân Việt Nam không? Vì sao?

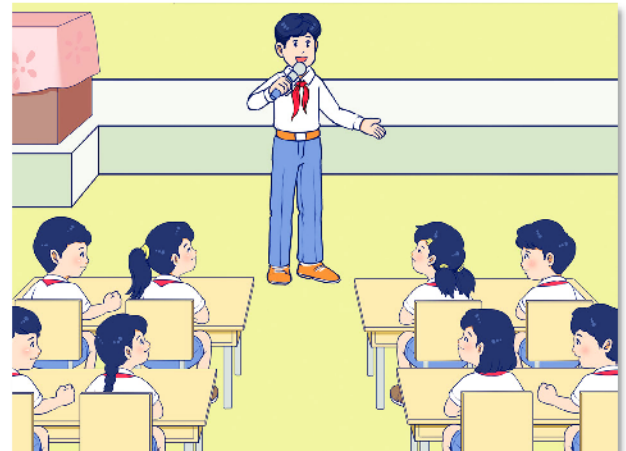
► **Chia sẻ tấm gương công dân Việt Nam tiêu biểu.**

- Em hãy chia sẻ ít nhất về một công dân Việt Nam tiêu biểu mà em cảm thấy tự hào.
- Em học tập được điều gì qua tấm gương đó?
- Em sẽ làm gì để xứng đáng là công dân Việt Nam?

VẬN DỤNG

► **Em hãy giới thiệu bản thân từ 2–3 phút về chủ đề: *Tôi là công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.***

► ***Có nơi đâu đẹp tuyệt vời
Như sông, như núi, như người Việt Nam.***

(Lê Anh Xuân)

Câu thơ trên thể hiện sự tự hào về quê hương, đất nước, con người Việt Nam. Là học sinh, em cần làm gì để trở thành một công dân có ích?

Quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân Việt Nam

MỤC TIÊU

- Nêu được quy định của Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam về quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân.
- Bước đầu thực hiện được một số quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân.

KHỞ ĐỘNG

► Em hãy quan sát các hình ảnh dưới đây và trả lời câu hỏi:

1. Em hãy nêu tên những dân tộc trong cộng đồng các dân tộc Việt Nam mà em biết.
2. Theo em, công dân Việt Nam thuộc các dân tộc khác nhau trên đất nước ta có quyền và nghĩa vụ như nhau không?

KHÁM PHÁ

► Em hãy đọc các thông tin và trả lời câu hỏi:

THÔNG TIN 1

Tốt nghiệp đại học, chị Thanh sang Nhật Bản du học một năm trong lĩnh vực nông nghiệp. Trở về nước, chị được một công ty nước ngoài đặt trụ sở tại Việt Nam mời làm việc, trả lương rất cao.

Sau hai năm làm việc, chị xin nghỉ làm và bắt đầu một công việc mới mà chị ấp ủ từ lâu, đó là trồng rau sạch theo mô hình nông nghiệp

hiện đại. Chị quyết định trở về quê, nơi mình sinh ra và lớn lên, để bắt đầu khởi nghiệp.

Những ngày đầu tiên bắt tay vào làm công việc mới, như bao người khác, chị cũng gặp nhiều khó khăn, thách thức. Nhưng với ý thức về trách nhiệm của mỗi công dân, với lòng đam mê cháy bỏng, khát khao xây dựng quê hương đất nước, chị Thanh đã vượt qua những trở ngại để đi đến cùng.

Giờ đây, mảnh đất khô cằn ở quê chị được thay thế bằng màu xanh mát mắt, trải dài tít tắp của những luống rau, vườn hành, vườn dưa... Thành quả của chị được bắt nguồn từ một trái tim tha thiết yêu mảnh đất quê mình, muốn cống hiến một phần công sức nhỏ bé của mình cho sự phát triển giàu đẹp của quê hương, đất nước.

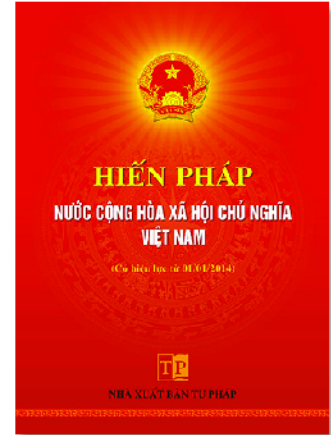

Theo em, chị Thanh đã thực hiện quyền và nghĩa vụ cơ bản nào của công dân nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam?

THÔNG TIN 2

Trích điều 22,23,25,44,45,46 Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 2013

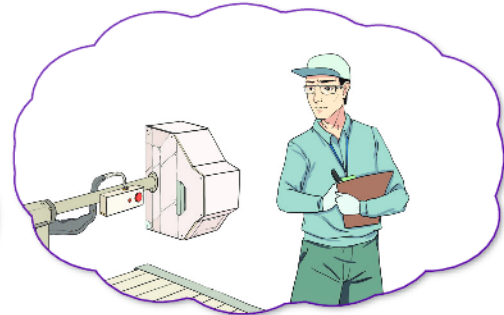
- Công dân có quyền có nơi ở hợp pháp.
- Công dân có quyền tự do đi lại và cư trú ở trong nước, có quyền ra nước ngoài và từ nước ngoài về nước.
- Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình.
- Công dân có quyền tham gia quản lý nhà nước và xã hội, tham gia thảo luận và kiến nghị với cơ quan nhà nước về các vấn đề của cơ sở, địa phương và cả nước.
- Công dân có nghĩa vụ trung thành với Tổ quốc.
- Công dân phải thực hiện nghĩa vụ quân sự và tham gia xây dựng nền quốc phòng toàn dân.
- Công dân có nghĩa vụ tuân theo Hiến pháp và pháp luật; tham gia bảo vệ an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội và chấp hành những quy tắc sinh hoạt công cộng.

Em hiểu thế nào là quyền cơ bản, thế nào là nghĩa vụ cơ bản của công dân?

► Em hãy quan sát các hình ảnh sau và trả lời câu hỏi:

1

1. Những hình ảnh trên đề cập đến các quyền nào của công dân?
2. Hãy thảo luận với bạn về một số quyền và nghĩa vụ khác của công dân mà em biết.

- *Quyền cơ bản của công dân* là những lợi ích cơ bản mà người công dân được hưởng và được luật pháp bảo vệ
- *Nghĩa vụ cơ bản của công dân* là yêu cầu bắt buộc của nhà nước mà mọi công dân phải thực hiện nhằm đáp ứng lợi ích của nhà nước và xã hội theo quy định của pháp luật.
- Công dân Việt Nam có quyền và phải thực hiện nghĩa vụ đối với Nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam; được Nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam bảo vệ và bảo đảm việc thực hiện các quyền và nghĩa vụ theo quy định của pháp luật.
- Hiến pháp nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 2013 quy định:
 - + Công dân Việt Nam đều được hưởng các quyền cơ bản như: *Quyền bất khả xâm phạm về thân thể; Quyền bất khả xâm phạm về đời sống riêng tư, bí mật cá nhân và bí mật gia đình; Quyền bầu cử, ứng cử, tham gia quản lí nhà nước và xã hội; Quyền bình đẳng; Quyền tự do ngôn luận; Quyền tự do đi lại; Quyền tự do kinh doanh;...*
 - + Công dân Việt Nam cần thực hiện các nghĩa vụ như: *Trung thành với Tổ quốc, tuân theo Hiến pháp và pháp luật Việt Nam, bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ môi trường, nộp thuế đầy đủ,....*

LUYỆN TẬP

► Em đồng ý với ý kiến của nhóm bạn nào trong tình huống dưới đây? Vì sao?

Khi tìm hiểu về quyền và nghĩa vụ của công dân, lớp 6A có những ý kiến tranh luận trái ngược nhau. Nhóm bạn H cho rằng: “Quyền và nghĩa vụ của công dân luôn đi liền với nhau, không tách rời nhau. Mọi công dân muốn được hưởng quyền thì phải thực hiện nghĩa vụ công dân.” Còn nhóm của bạn A lại cho rằng: “Mọi công dân đều được hưởng quyền nhưng chỉ có người lớn mới cần thực hiện nghĩa vụ, học sinh còn nhỏ nên chưa phải thực hiện nghĩa vụ.”

► Chọn và xử lí một trong các tình huống sau:

Tình huống 1:

Trong giờ ra chơi, em và bạn Nam nhặt được một quyển sổ lưu bút của một bạn nào đó đánh rơi. Nam rất tò mò, muốn mở ra xem trong đó viết gì.

1. Em sẽ ứng xử như thế nào trong trường hợp này?
2. Tình huống trên liên quan đến quyền nào của công dân Việt Nam?

Tình huống 2:

Trong mùa dịch Covid-19 năm 2020, một số người đưa thông tin không đúng sự thật lên mạng xã hội.

1. Theo em, các cá nhân trên đã có những hành vi sai trái về quyền gì của công dân Việt Nam?
2. Nếu bạn em có hành vi như thế thì em sẽ ứng xử như thế nào?

VẬN DỤNG

- ▶ Em hãy quan sát xung quanh khu phố nơi em đang ở để tìm hiểu xem quyền cơ bản của công dân được thực hiện như thế nào?
- ▶ Em hãy tự đánh giá hành vi bảo vệ môi trường của bản thân em trong một tháng qua? Em sẽ làm gì để khuyến khích, động viên bạn cùng thực hiện nghĩa vụ bảo vệ môi trường?

- ▶ Em hãy thiết kế sản phẩm thể hiện về quyền và nghĩa vụ cơ bản của công dân và thuyết minh về sản phẩm của em.

Gợi ý: Sản phẩm có thể dưới các hình thức như: vẽ tranh, sáng tác thơ, viết bài, làm khẩu hiệu,...

MỤC TIÊU

- Nêu được các quyền cơ bản của trẻ em; ý nghĩa của quyền trẻ em và việc thực hiện quyền trẻ em; trách nhiệm của gia đình, nhà trường và xã hội trong việc thực hiện quyền trẻ em.
- Thực hiện tốt quyền và bổn phận của trẻ em.
- Nhận xét, đánh giá được việc thực hiện quyền và bổn phận trẻ em của bản thân.

(Nguồn ảnh: laodongxahoi.net)

KHỞI ĐỘNG

► Em hãy đọc bức thư sau đây và trả lời câu hỏi:

Kính thưa thầy/cô Hiệu trưởng.

Con là Nguyễn Nguyệt Linh, chuẩn bị năm nay là con lên lớp 6. Năm lớp 5 con là học sinh 5M2, Trường Marie Curie Hà Nội.

Con biết là hằng năm khi bắt đầu khai giảng, nhà trường thường cho các lớp thả bóng bay lên trời. Sau những thông tin con tìm thấy được thì bóng bay được làm từ nilon, tức là từ nhựa và khi thả bóng bay lên thì các chú chim hoặc các động vật khác khi nuốt vào, nó có thể bị chặn đường ruột và dẫn đến chết đói. Còn khi bóng bay rơi xuống đất hoặc biển thì những chú rùa biển và các loài sinh vật biển khác được biết là đã bị nhầm lẫn giữa bóng bay và sứa biển. Ruy băng và dây buộc bóng có thể khiến chúng mắc kẹt và dẫn tới cái chết ạ.

Vậy nên bây giờ con nghĩ rằng trường mình có thể dừng thả bóng bay vào hôm khai giảng hoặc hạn chế số lượng bóng bay, có được không ạ? Con chỉ muốn gửi thông điệp: “Thả bóng bay lên trời: bay cao ước mơ của các học sinh – giết ước mơ của bao chú chim và rùa biển”.

Hiện nay, thế hệ chúng con bắt đầu quan tâm đến các vấn đề liên quan đến môi trường. Con rất mong nhận được sự quan tâm và giúp đỡ của các thầy cô ạ.

Con xin chân thành cảm ơn!

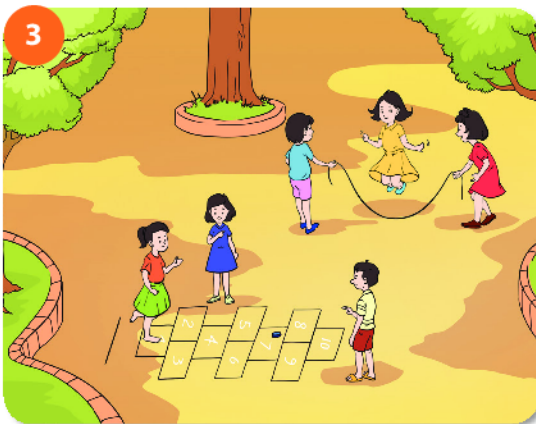
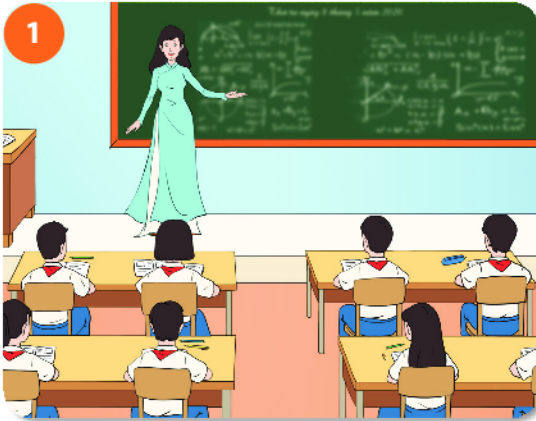
(Theo báo tuoitre.vn)

1. Bạn Nguyệt Linh có quyền viết bức thư trên không? Vì sao?
2. Hãy nêu các quyền cơ bản của trẻ em mà em biết.

KHÁM PHÁ

- Em hãy quan sát và cho biết các hình ảnh dưới đây nói đến những quyền nào của trẻ em?

- Từ 5 điều Bác Hồ dạy, em hãy thuyết trình ngắn về bốn phận của trẻ em mà em đã thực hiện được.

1. Theo em, các quyền cơ bản ở trên và việc thực hiện các quyền trẻ em khác có ý nghĩa gì?
2. Hãy cho biết gia đình, nhà trường, xã hội xung quanh em đã thực hiện quyền trẻ em như thế nào?

► Em hãy tìm hiểu nội dung một số quyền dưới đây và trả lời câu hỏi:

Quyền sống

Trẻ em có quyền được bảo vệ tính mạng, được bảo đảm tốt nhất các điều kiện sống và phát triển.

Quyền được chăm sóc sức khỏe

Trẻ em có quyền được chăm sóc tốt nhất về sức khỏe, được ưu tiên tiếp cận, sử dụng dịch vụ phòng bệnh và khám bệnh, chữa bệnh.

Quyền được giáo dục, học tập và phát triển năng khiếu

1. Trẻ em có quyền được giáo dục, học tập để phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng của bản thân.
2. Trẻ em được bình đẳng về cơ hội học tập và giáo dục; được phát triển tài năng, năng khiếu, sáng tạo, phát minh.

Quyền vui chơi, giải trí

Trẻ em có quyền vui chơi, giải trí; được bình đẳng về cơ hội tham gia các hoạt động văn hoá, nghệ thuật, thể dục, thể thao, du lịch phù hợp với độ tuổi.

Quyền bí mật đời sống riêng tư

1. Trẻ em có quyền bất khả xâm phạm về đời sống riêng tư, bí mật cá nhân và bí mật gia đình vì lợi ích tốt nhất của trẻ em.
2. Trẻ em được pháp luật bảo vệ danh dự, nhân phẩm, uy tín, bí mật thư tín, điện thoại, điện tín và các hình thức trao đổi thông tin riêng tư khác; được bảo vệ và chống lại sự can thiệp trái pháp luật đối với thông tin riêng tư.

1. Ngoài những quyền nêu trên, hãy kể các quyền khác của trẻ em mà em biết.
2. Theo em, việc quy định về quyền trẻ em có ý nghĩa như thế nào?
3. Em hãy tự đánh giá việc thực hiện quyền và bổn phận trẻ em của bản thân.

► **Em hãy đọc các tình huống dưới đây và trả lời câu hỏi:**

Tình huống 1: Thắm có một tủ sách rất quý. Mùa hè vừa qua, Thắm được thưởng khá nhiều sách mới. Nhân dịp trường Thắm có phong trào tặng sách cho các bạn vùng sâu vùng xa, Thắm mang một ít sách tặng các bạn. Chị của Thắm không đồng ý với Thắm.

1. Theo em, Thắm có quyền tặng sách cho các bạn vùng sâu vùng xa không? Tại sao?
2. Chị của Thắm có quyền can ngăn việc làm của Thắm không? Tại sao?

Tình huống 2: Thời gian gần đây, bố mẹ thường xuyên tranh luận về việc học tập của Hùng dù em luôn ở trong nhóm học tốt nhất lớp. Nguyên nhân do bố Hùng muốn em tham gia học thêm đủ các ngày trong tuần để thi vào trường Trung học phổ thông chuyên của tỉnh. Song, mẹ Hùng lại muốn dành thời gian để Hùng tham gia các hoạt động ngoại khoá khác. Biết chuyện, ông nội của Hùng đã khuyên bố Hùng nên dành cho bạn thời gian để vui chơi, giải trí vì đây cũng là quyền của trẻ em.

Theo em, trong gia đình Hùng, ai thực hiện tốt quyền trẻ em? Vì sao?

- Quyền trẻ em là những nhu cầu, lợi ích tự nhiên, vốn có và khách quan của trẻ em được ghi nhận và bảo vệ.
- Theo Công ước Liên hợp quốc về quyền trẻ em ra đời năm 1989, trẻ em có 4 nhóm quyền cơ bản: Nhóm quyền sống còn, nhóm quyền bảo vệ, nhóm quyền phát triển, nhóm quyền tham gia.
- Quyền trẻ em là điều kiện cần thiết để trẻ em được phát triển đầy đủ trong bầu không khí hạnh phúc, yêu thương và thông cảm.
- Mỗi chúng ta cần biết bảo vệ quyền của mình, tôn trọng quyền của người khác và phải thực hiện tốt bổn phận, nghĩa vụ của trẻ em như: hiếu thảo với ông bà, bố mẹ, học tập tốt, lao động tốt, yêu đồng bào, yêu đất nước...
- Bổn phận trẻ em: Là trách nhiệm mà trẻ em phải thực hiện đối với gia đình, nhà trường, cộng đồng, xã hội, quê hương, đất nước và với bản thân mình..

LUYỆN TẬP

► **Em hãy xử lý các tình huống sau đây:**

Tình huống 1: Gần cuối năm, Thanh Ngân rất muốn cùng bạn bè trong lớp tham gia hoạt động trải nghiệm ở một khu di tích văn hoá quốc gia. Thanh Ngân trình bày với bố mẹ mong muốn của mình và xin phép đăng kí để đi cùng. Thế nhưng bố mẹ bạn ấy không đồng ý, nói rằng nơi đó rất xa và không an toàn. Bố mẹ Thanh Ngân xin phép cô giáo cho bạn ấy ở nhà vì bị say xe. Thanh Ngân rất buồn và có ý không hài lòng với bố mẹ.

1. Theo em, Thanh Ngân có quyền tham gia hoạt động tham quan ở tuổi này không? Vì sao?
2. Nếu là Thanh Ngân, em sẽ ứng xử như thế nào?

Tình huống 2: Ngày nào mẹ cũng cho tiền Tùng để ăn sáng. Nhưng Tùng thường nhịn ăn để dành tiền chơi điện tử. Đến giờ tan học, Tùng lại đi chơi đến muộn mới về nhà. Biết chuyện, chị gái của Tùng khuyên em không nên như thế nữa, dành thời gian học hành và phụ giúp mẹ việc nhà. Tùng giận dữ, cho là chị đã vi phạm đến quyền trẻ em của Tùng, vì trẻ em có quyền vui chơi, giải trí,...

1. Em có đồng tình với việc làm và suy nghĩ của Tùng không? Vì sao?
2. Nếu là bạn của Tùng, em sẽ góp ý với Tùng như thế nào?

► Em sẽ làm gì để phòng tránh trường hợp như hình ảnh dưới đây.

VẬN DỤNG

► Em hãy làm sản phẩm trang trí có ý nghĩa thể hiện quyền trẻ em theo gợi ý dưới đây:

Trang trí các biểu tượng thể hiện quyền của trẻ em bằng cách vẽ, xé dán,...

► **Viết thư tư vấn cho bạn.**

Một bạn trong lớp em thường xuyên bị bố dượng đánh mỗi khi uống rượu say và dọa sẽ bắt bạn ấy phải nghỉ học. Em hãy vận dụng quyền trẻ em, viết thư gửi các cô chú trong Hội Bảo vệ quyền trẻ em để giải quyết vấn đề mà bạn ấy gặp phải.

MỤC TIÊU

- Phân biệt được những hành vi thực hiện đúng và những hành vi vi phạm quyền trẻ em.
- Nhận xét, đánh giá được việc thực hiện quyền trẻ em của gia đình, nhà trường, cộng đồng.
- Bày tỏ nhu cầu để thực hiện tốt hơn quyền trẻ em.

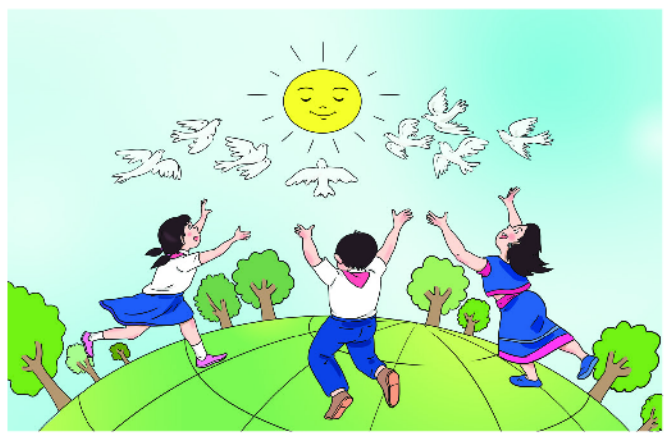

KHỞI ĐỘNG

- ▶ Em hãy lắng nghe bài hát *Trẻ em hôm nay, thế giới ngày mai* (Lời thơ: Phùng Ngọc Hùng, phổ nhạc: Lê Mây) và trả lời câu hỏi.

Em rút ra được thông điệp gì về quyền trẻ em từ bài hát?

KHÁM PHÁ

- ▶ Em hãy đọc các thông tin dưới đây và trả lời câu hỏi:

THÔNG TIN 1

Làng Hoà Bình ra đời với mục đích cao cả là cứu mang trẻ nhiễm chất độc da cam, trẻ bị bỏ rơi. Hiện tại Làng nuôi dưỡng 36 em, với đủ mọi lứa tuổi từ 3 tuổi đến 37 tuổi. Có khoảng 2/3 số trẻ bị bố mẹ bỏ rơi từ lúc còn nhỏ. Trong lòng các em không còn chỗ của hận thù mà chỉ tràn ngập tình thương yêu bởi sự quan tâm, chăm sóc của các “mẹ” trong làng. Một số em đã vượt lên số phận và thi đỗ vào các trường Đại học danh tiếng như Đại học Sư phạm TP. HCM, Đại học Kiến trúc...

(Theo báo tuoitre.vn, ngày 16/11/2018)

1. Em hãy cho biết làng Hoà Bình có trách nhiệm bảo vệ trẻ em không?
2. Việc thực hiện quyền trẻ em của làng Hoà Bình có ý nghĩa gì?

THÔNG TIN 2

Trích khoản 1 Điều 37 Hiến pháp nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 2013

1. Trẻ em được Nhà nước, gia đình và xã hội bảo vệ, chăm sóc và giáo dục; được tham gia vào các vấn đề về trẻ em. Nghiêm cấm xâm hại, hành hạ, ngược đãi, bỏ mặc, lạm dụng, bóc lột sức lao động và những hành vi khác vi phạm quyền trẻ em.

Trích khoản 3, 5, 6 Điều 47 Luật Trẻ em năm 2016

3. Cơ quan, tổ chức, cơ sở giáo dục, gia đình, cá nhân có trách nhiệm bảo vệ trẻ em. Việc bảo vệ trẻ em phải tuân thủ các quy định của pháp luật, quy trình, tiêu chuẩn do cơ quan nhà nước có thẩm quyền ban hành.

5. Bố mẹ, người chăm sóc trẻ em và trẻ em phải được cung cấp thông tin, được tham gia ý kiến với cơ quan, cá nhân có thẩm quyền trong việc ra quyết định can thiệp, hỗ trợ để bảo vệ trẻ em.

6. Coi trọng phòng ngừa, ngăn chặn nguy cơ gây tổn hại cho trẻ em; kịp thời can thiệp, giải quyết để giảm thiểu hậu quả; tích cực hỗ trợ để phục hồi, tái hoà nhập cộng đồng cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt.

Trích khoản 1 Điều 51 Luật Trẻ em năm 2016

1. Cơ quan, tổ chức, cơ sở giáo dục, gia đình, cá nhân có trách nhiệm thông tin, thông báo, tố giác hành vi xâm hại trẻ em, trường hợp trẻ em bị xâm hại hoặc có nguy cơ bị bạo lực, bóc lột, bỏ rơi đến cơ quan có thẩm quyền.

Điều 105 Luật Trẻ em năm 2016

Cơ quan, tổ chức, cá nhân có hành vi vi phạm quy định của Luật này thì tùy theo tính chất, mức độ vi phạm mà bị xử lý kỉ luật, xử phạt vi phạm hành chính hoặc bị truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định của pháp luật.

1. Theo quy định của pháp luật, những chủ thể nào có trách nhiệm bảo vệ quyền trẻ em?
2. Hãy kể ra một số việc làm thể hiện trách nhiệm của gia đình, nhà trường, xã hội và công dân trong việc thực hiện quyền trẻ em.
3. Theo em, những hành vi xâm phạm quyền trẻ em bị xử lý như thế nào?

► Em hãy quan sát các bức tranh sau và trả lời câu hỏi:

1. **Đâu là hành vi thực hiện đúng, đâu là hành vi xâm phạm quyền trẻ em?**
2. **Theo em, làm thế nào để quyền trẻ em được thực hiện tốt nhất?**

- Bố mẹ hoặc người đỡ đầu là người trước tiên chịu trách nhiệm về việc bảo vệ, chăm sóc, nuôi dạy trẻ em. Nhà trường, xã hội tạo mọi điều kiện tốt nhất để bảo vệ, chăm sóc, giáo dục và bồi dưỡng trẻ em trở thành công dân có ích cho đất nước.
- Mọi hành vi xâm phạm quyền trẻ em đều bị xử lý theo quy định của pháp luật.
- Chúng ta cần bày tỏ mong muốn quyền trẻ em được thực hiện tốt hơn.

LUYỆN TẬP

► Em hãy xử lý các tình huống sau:

Tình huống 1: Sinh ra trong một gia đình có điều kiện kinh tế bình thường nhưng Huy được bố mẹ rất mực yêu thương và tạo mọi điều kiện để tập trung học tập. Biết Huy yêu thích và có năng khiếu vẽ tranh, ngoài giờ học ở trường, bố mẹ tìm lớp cho Huy học thêm mỹ thuật. Huy rất thông minh và chăm chỉ học tập nên nhiều năm liền đạt danh hiệu học sinh xuất sắc và là học sinh gương mẫu của lớp, của trường. Năm học vừa qua, Huy được giải đặc biệt trong kì thi vẽ tranh của thành phố với chủ đề “Bảo vệ môi trường”. Huy là niềm tự hào của bố mẹ, thầy cô.

1. **Gia đình đã đảm bảo những quyền nào của Huy? Huy đã thực hiện tốt bổn phận của mình thế nào?**
2. **Xung quanh em có trường hợp gia đình nào chưa đảm bảo quyền trẻ em không? Hãy chia sẻ cùng các bạn và thầy cô?**

Tình huống 2: Phát hiện ở ngã tư trên đường em đi học thường có một người chặn dắt các bạn nhỏ ăn xin mỗi ngày. Cứ hai tuần, có một nhóm bạn nhỏ xuất hiện khoảng 3 ngày, sau đó di chuyển đến nơi khác. Sau đó lại có mặt...

1. Các em nhỏ đã bị xâm phạm quyền nào của trẻ em?
2. Em hãy bày tỏ nhu cầu để thực hiện tốt hơn quyền trẻ em?

VẬN DỤNG

► **Em hãy tìm hiểu về các tổ chức chăm sóc và giúp đỡ trẻ em.**

- Tìm kiếm thông tin về hai tổ chức chăm sóc, giúp đỡ trẻ em thiết thòi mà em biết.
- Tập hợp thông tin trên thành một tập tài liệu. Sau đó, thiết kế thành một bảng hướng dẫn các thông tin cần biết với trẻ em hoặc thiết kế trực quan cho cả lớp cùng quan sát.
- Chia sẻ với người thân.

- **Được sinh ra và lớn lên trong tình yêu thương của những người thân, được cắp sách đến trường, được sống dưới bầu trời hoà bình, đó là niềm hạnh phúc lớn lao. Em hãy viết một lá thư bày tỏ lòng biết ơn gửi đến người thân đã tạo điều kiện tốt đẹp cho em được hưởng trọn quyền trẻ em.**

GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

Hiến pháp: Đạo luật cơ bản của nhà nước, quy định chế độ chính trị, kinh tế, xã hội, quyền và nghĩa vụ công dân.

(trang 44, 48, 49, 50, 51, 60)

Lao động: Hoạt động có mục đích của con người nhằm tạo ra các loại sản phẩm vật chất và tinh thần cho cá nhân, xã hội.

(trang 7, 14, 16, 19, 28, 40, 41, 57, 60)

Nhận thức: Quá trình phản ánh tích cực, tự giác, sáng tạo thế giới khách quan vào trong đầu óc con người.

(trang 3, 4, 22, 30, 31, 32, 51)

Nghĩa vụ: Việc mà đạo đức, pháp luật bắt buộc phải làm đối với xã hội, đối với người khác và với chính mình.

(trang 4, 48, 49, 50, 51, 52, 53)

Nguy hiểm: Là có thể gây tai nạn lớn cho người và vật.

(trang 36, 37)

Quốc tịch: Căn cứ xác định công dân của một nước.

(trang 44, 45, 46, 47)

Quyền: Những lợi ích mà công dân được hưởng, được pháp luật thừa nhận và bảo vệ.

(trang 3, 4, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62)

Sự thật: Là điều đúng hoặc có thể được chứng minh với bằng chứng.

(trang 22, 53)

Tôn trọng: Tỏ thái độ đánh giá cao và cho là không được vi phạm hoặc xúc phạm đến.

(trang 3, 4, 20, 21, 22, 24, 27, 30, 32, 49, 50, 57)

Trẻ em: Là một người chưa đến tuổi trưởng thành.

(trang 3, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62)

Truyền thống: Giá trị tốt đẹp hình thành đã lâu đời trong lối sống và nếp nghĩ, được truyền lại từ thế hệ này sang thế hệ khác.

(trang 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11)

Ứng phó: Chủ động đối phó một cách kịp thời.

(trang 3, 4, 35, 36, 37, 38, 42)

Xã hội: Hình thức sinh hoạt chung có tổ chức của loài người ở một trình độ phát triển nhất định của lịch sử, xây dựng trên cơ sở một phương thức sản xuất xác định.

(trang 3, 11, 22, 37, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 57, 59, 60, 61)

(Theo Hoàng Phê, *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Từ điển bách khoa, Hà Nội, 2012)

*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn
các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn
trong cuốn sách này.*

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng Thành viên NGUYỄN ĐỨC THÁI
Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Biên tập nội dung: ĐẶNG MINH THUYẾT – PHAN THỊ BÍCH VÂN – VŨ TRỌNG THANH

Thiết kế sách: ĐẶNG QUÝ ANH – NGUYỄN THỊ CÚC PHƯƠNG

Trình bày bìa: THÁI HỮU DƯƠNG – NGUYỄN VĂN ĐÔNG

Minh họa: THU HẰNG – TUẤN NGỌC – KIẾN CƯỜNG –

QUỐC HƯNG – ĐAN THANH – HONG NHÂN

Sửa bản in: PHAN THỊ BÍCH VÂN

Chế bản: HOÀNG CAO HIỀN

Bản quyền © (2020) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng ký quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kỳ hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

GIÁO DỤC CÔNG DÂN 6

Mã số:

In..... bản, (QĐ:.....TK) khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in:địa chỉ

Cơ sở in:địa chỉ

Số ĐKXB: .../CXBIPH/.../GD

Số QĐXB: .../QĐ – GD – HN ngày tháng năm 20....

In xong và nộp lưu chiểu tháng ... năm 20...

Mã số ISBN: